BONDIA® ARUBA

E

Asunto di hende di edad...
No ta patrimonio di gobierno...

Diasabra 27 di Mei 2023 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

Habitantenan di Parkietenbos ta pidi autoridadnan investiga bario debi na molester di salud

Pagina 4

- **Hende cu cumpra producto priva tambe ta bay paga BBO na frontera** Pagina 3
- **Critica fuerte di VVD tocante areglonan mutuo cu paisnan CAS** Pagina 8
- **Prome minister a reuni cu SNBA riba proyecto Secrets** Pagina 6

Apertura Weganan Escolar

Pagina 2

Prome crucero cu ta nabega riba LNG den nos waf

Pagina 4

Bolivianonan ta marcha pa exigi husticia pa casonan di pederastia na Iglesia Catolico

Pagina 10

BONDIA ARUBA

Apertura di Weganan Escolar 2023 yen di alegria y goso

Ayera nochi a tuma luga e gran apertura oficial di Weganan Escolar 2023, un proyecto presenta pa Gabinete Wever-Croes II, bao liderazgo di Minister di Deporte y Enseñansa, Endy Croes hunto cu IBISA. Despues di algun aña cu Weganan Escolar no a tuma luga, e aña aki e alumnonan di diferente scol di Aruba ta competi den diferente deporte pa diferente premio pa tanto e alumnonan como e scolnan tambe.

E apertura a cuminsa cu e desfile oficial. Grupo di Scouting Ora Ubao a compaña e entrada di bandera di Aruba y despues a sigui diferente grupo multicultural, cu a presenta trahenan tipico di nan pais, bao guia di John Freddy Montoya.

Despues a toca turno na e protagonistanan di e Weganan Escolar, e streanan di e diferente scolnan cu ta participante den e WE Aruba 2023. Un total di 45 scol y mas di 1000 mucha ta competiendo den e diferente disciplina di deporte.

Despues di e desfile oficial a tuma luga e presentacion di baile di grupo di baile NLG y NTG, bao guia di Marisol Peña, hunto cu atletanan di Gihae Gymnastics cu a haci un bunita presentacion pa asina duna inicio na e gran evento escolar.

Prome Minister di Aruba, Evelyn Wever-Croes durante e parti protocolario a duna su discurso den cual el a enfatisa e gran honor y placer di por a presencia e gran apertura di WE Aruba 2023, cu a despues di varios aña ta un realidad atrobe.

“Awe hunto cu tur e ekipo, tur e maestronan y tur e scolnan nos ta cumpliendo cu nos muchanan. Den nomber di Gobierno di Aruba mi kier gradici cada un di boso cu ta haci esaki posibel,” el a indica.
Prome Minister a remarca cu cada biaha cu e hiba un discurso y e menciona cu Aruba ta den recuperacion pasobra economia ta bay bon, turismo ta bay bon, finanzas ta bayendo miho, desempleo ta bahando, pero el a enfatisa cu e progreso di un pais ta ser midi ora su muchanan ta progresa y muchanan ta progresa mas a traves di deporte.

El a subraya cu Gobierno di Aruba por haci apenas un parti di e trabao, pero ta danki na cada un di e mayor-, hoben-, docente-, gobernante-, parlamentario- y e lidernan den tur e diferente actividadnan deportivo, cu WE Aruba posibel. “Den nomber di Gobierno di Aruba mi kier gradici boso,” el a bisa.

Minister di Deporte y Enseñansa, Endy Croes, a expresa cu e meta di WE Aruba ta pa brinda e alumnonan y futuro atletanan tanto den kleuter, basis- y voortgezetonderwijs un plataforma moderno y innovativo pa competi sanamente den shete diferente disciplina y alabes tambe un baile cultural.

Un total di alrededor 4500 alumno di alrededor di 60 scol a competi durante mas di seis luna largo y aworaki esnan cu a clasifica ta alrededor di 1000 mucha y 45 scol cu lo ta competiendo durante e siguiente dos siman pa e premionan maximo.

“Un palabra di pabien y palabra di danki na tur e scolnan, tur docente-, cabesante- y lidernan deportivo cu a haci esaki posibel. No ta minister, no ta gobierno, pero ta hunto nos ta logra esaki.,” Minister Croes a enfatisa.

El a remarca e importancia di deporte cu ta un vehiculo cu ta forma un miho persona pa comunidad, tanto fisicamente, mentalmente y alabes social. El a enfatisa cu deporte ta fomenta entre otro e disciplina, caracter, amor pa prohimo, amor pa patria, respet, amistad, excelencia, curashi y inspiracion, cual ta balornan fundamental pa formacion di henter un sociedad. “Deporte ta crusa tur frontera pa unifica henter un nacion,” el a resalta.

Por ultimo Prome Minister, presidente di Parlamento di Aruba, Edgar Vrolijk y Minister Croes a scop e prome bala pa asina habri oficialmente WE Aruba 2023 y duna inicio na e prome wega di futbol cu a tuma luga ayera nochi.

Personanan particular cu ta cumpra productonan di manera priva tambe ta bay paga BBO na frontera

Continuando cu loke tabata e conferencia di prensa di diahuebs ultimo unda a informa e implementacion di BBO na frontera pa 1 di juli 2023, director di Departamento di Aduana, Roderick Croes, a splica un poco mas con e impuesto ta traha den nan sistema, cua ta e balor cu tin cu usa.

Manera Bon Dia Aruba a splica den su edicion di ayera con BBO na frontera ta bay funciona como impuesto, Roderick Croes, como director di Departamento di Aduana, a elabora un poco mas riba e parti tecnico pa Aduana y cua ta e productonan cu por haya vrijstelling of no y kico ta bay ta e parti di tarifa cu nan ta bay tin.
BBO a subi na cuminsamento di aña di 6% pa 7%. Den pasado, e particion di BBO/BAVP tabata di 3% y BAZV 3%. For di januari 2023, e distribucion di BBO/BAVP ta di 4% y BAZV 3%.

For di 1 di juli, ora BBO na frontera ta drenta na vigor, e balornan aki ta bay keda igual cu na cuminsamento di aña manera Croes a sigura, pa motibo cu e mesun suma cu e comerciante ta bay paga na entrada di e productonan, e mesun suma lo por tin un derecho di reduccion riba dje. Pa tur e cambio cu ta bin, esey mester ta poni den ley pa asina segun Croes duna oportunidad pa por cobra e BBO na momento cu productonan ta importa.
Esnan cu ta bay paga BBO na frontera ta comerciantenan y personanan particular cu ta bay cumpra productonan di manera priva manera pedidonan riba Amazon, por ehemplo.

Den ley ta parti debi cu solamente e comerciantenan cu ta rebende nan productonan lo por tin e derecho di reduccion na momento cu nan a haci nan declaracion di BBO na departamento di Impuesto. Esaki ta dirigi na comerciantenan cu ta rebende, no na personanan particular.
Pa BBO na frontera, nan ta bay usa e douanewaarde, igual cu na e momentonan aki ta usa douanewaarde pa por calcula e invoerrechten e BBO na frontera. E balor cu nan ta usa ta calcula segun articulo 59 di ley di Landsverordening IUD.

Den e ley di BBO ta bay ta poni cu tur lo cual ta conta como invoerrechten accijns, full e proceso lo conta tambe pa BBO na frontera.

Pa esnan cu ta traha cu Aduana y ta conoce Aduana, specialmente e brokernan cu ta nan clientenan, Croes a sigura cu nan a haya les den e parti aki y nan sa ki proceso ta: "tur lo cual ta usa pa invoerrechten, e mesun articulonan ta bay usa tambe pa BBO na frontera," Croes a bisa.
Lo cual tambe ta bay conta pa e BBO aki, ta e mesun sistema di bezwarenbegroep cu aworaki ta conta pa invoerrechten accijns y ta bay conta tambe pa e parti di vrijstelling y ontheffing. Pa e parti di vrijstelling, nan tin e articulo 128 di e Landsverordening IUD. E mesun vrijstelling cu tin menciona eynan e productonan lo haya vrijstelling pa BBO tambe.

Den articulo 128c tin un ontheffing cu minister por duna solamente na momento cu ta trata di productonan cu ta importa en relacion cu asuntonan di Reino.

Croes a menciona cu ta importante pa notifica cu e productonan cu ta paga 0%. Na final di dia nan no ta paga ni un cen, pero den ley e ta paga 0% si e productonan ey no ta vrijgesteld di BBO, debi cu mescos cu pa invoerrechten, nan ta paga, pero e diferencia ta cu ta paga 0% y den e caso eynan no lo tin e vrijstelling pa BBO tampoco.

Pa nan por yega asina leu, Croes a menciona cu nan tin bon comunicacion cu departamento di Impuesto cu ta uza e sistema SAP y manera minister di Finanzas Xiomara Maduro a informa anteriormente, desde 2004 Aduana ta uzando e sistema di ASYCUDA, cual ta nifica cu e data cu ta bin for di Aduana cu ta hinca eynan, e brokers ta haci tur declaracion online.
"Pa esey, nos mester a traha un comunicacion cu departamento di impuesto pa asina nos por haya e persoonsnummer for di e departamento aki di cada un di e comerciantenan of importadornan y nos na nos turno, ora a haci e pago, nos por pusha tur informacion back pa departamento di impuesto pa por calcula e deduccion na momento di e declaracion di BBO," el a bisa.

Tambe, el a sigura cu un di e mehoracion, cu actualmente pa via cu nan no tin bon comunicacion eynan entre sistemanan, manera Croes a menciona, no ta papia e mesun idioma, aworaki si a drecha pa papia igual. Nan ta hayando e persoonsnummer directamente di e departamento di Impuesto. Actualmente e ta asina cu cada persona cu mester un persoonsnummer tin cu bay na oficina di Impuesto y busca un papel di Censo pa por hustifica su solicitud di persoonsnummer.
Pa loke ta trata e sistema di ASYCUDA, e brokers cu ta conoce e sistema aki lo no tin ni un problema na momento cu nan bay haci nan declaracion, pa motibo cu pa nan nada ta bay cambia. Importante ta si cu e broker mester pone e persoonsnummer di e importador y tur e data di dje mester ta yena corectamente den e declaracion di Aduana pa invoerrechten.

Croes a trece dilanti cu nan tin hopi broker cu tin credito y pa esey nan ta deposita un bankgarantie. Na e momentonan aki cu e suma hisa door cu BBO na frontera ta bay bin, esey ta nifica cu nan tin cu bay paga un suma mas grandi y e ta keda na nan si nan ta subi nan bankgarantie of nan credito of no.

Esaki ta pa motibo cu na momento cu e bankgarantie ta excedi, e sistema na e momento ey ta cera. Mester paga pa asina e sistema habri back pa nan automaticamente. Den e sistema aki nan tambe por bisa cu no, cu nan ta keda cu e mesun suma di credito, cu e mesun bankgarantie y nan lo paga mas regular pa asina ey nan no por excedi e suma cu nan tin na bankgarantie.

Banda di esey, el a bisa cu ta bin un tariefversimpeling cu ta bay introduci hunto cu e BBO na frontera. Di esaki Croes a bisa cu na 2018 caba tabata un recomendacion di IMF y e ta hopi importante pa tin un tariefversimpeling y nan ta wak cu esaki nan ta bay haci'e na momento cu ta bay introduci e BBO.

Tariefversimpelig tin su bentaha segun Croes a señala. Lo cual ta un 'pro' di un invoerrecht ta cu e bevordering di e compliance na momento cu e tarifanan bira menos, ta bay haya mas compliance. Esaki por facilita mas na comercio lo mas hopi posibel na modo di eficiencia; ta hopi mas facil pa controla door di Aduana. Nan tin den nan buki di tarifa menos cu 900 diferente goedencode lo cual ta bay keda reduci na 200 y ta bay haci e trabou pa Aduana mas facil. Di otro banda e ta menos sensibel pa fraude tambe.

E tarifanan di invoerrechten a keda reduci na: 0%, 6%, 12% 22%, 32% y 62% y nan ta aplicabel pa diferente productonan.

Habitantenan di Parkietenbos ta pidi autoridadnan investiga kico ta pasando den bario debi na molester di salud

Par di dia pasa redaccion Di Bon Dia Aruba a ricibi informacion di habitante di Parkietenbos den cual nan a splica e preocupacion cu nan tin tocante nan bienestar di su comunidad, particularmente esnan cu ta biba cerca di Landfill Parkietenbos.

Nan a informa cu nan a nota cu den e ultimo dianan ta coba den e landfill y tin hopi polvo/mal holo y huma ta extende den e bario.
Nan a ricibi varios reporte di dolor di cabes severo, condicionnan respiratorio y nausea cu residentenan, incluyendo muchanan cu ta sufriendo particularmente durante e ultimo tres dia, na unda nan ta trata di documenta e magnitud di e problema aki.
Nan a pone autoridadnan al tanto tocante e situacion aki, specialmente minister di Naturalesa Ursell Arends, unda habitantenan a pidi na minister pa investiga debi cu tin varios mucha cu a bira malo y hendenan ta kehando di dolornan di cabes.
Nan tambe ta conseha pa reporta cualkier problema di salud na autoridadnan local di salud publico (DVG Aruba) y Ministerio di Salud Publico.

Na aña 2020, den luna di januari e portal di noticia local Noticiacla a publica un articulo cu e titulo "Gobierno ta bay investiga molester di habitantenan na Parkietenbos," cual tabata bisa cu na e momento ey cu un keho oficial a drenta cerca y nan lo a cuminsa investiga.
Den keho entrega pa un famia cu ta biba den area aki tabata señala cu nan tabata sufri di molester di huma pa motibo di e dump na e momento ey, minister di Salud, Dangui Oduber a sigura esey den un conferencia di prensa.
"Basa riba esaki, no solamente nos ta bay check e keho aki cu a drenta, pero nos tin cu bay check tambe e salud di e habitantenan den henter e area aki, pa asina nos haya un bista kico ta e consecuencia y e efectonan cu tin di dump den e bisindario aki," Oduber a bisa.

Mientras cu e mandatario a bisa cu ta bay investiga e dia ey, e no a specifica e periodo y ni tampoco ken tabata esnan encarga di haci esaki.
Te ainda habitantenan no sa si e investigacion ey a tuma luga, ni tampoco ki consecuencia y efectonan di e situacion aki por tin pa nan salud.
Loke si ta berdad cu nan ta presentando molestianan di salud den e dianan aki.
Bon Dia Aruba a tuma contacto cu minister Arends tocante e situacion aki cu habitantenan ta experenciando, unda el a contesta cu "durante dia no tin operacion di e incinerator. Dump tampoco ta na candela. Dus a pidi departamento pa monitor pa wak kico por ta e molester cu ta afectando e habitante y bario," Minister a contesta.
Potret di dump cortesia di Facebook Habitante Parkietenbos y esun di incinerator ta di minister Arends cu a manda na redactor e dia di ayera indicando cu incinerator no tabata cendi ayera.

Prome crucero cu ta nabega riba LNG den nos waf

Carnival Celebration a yega Aruba pa prome biaha

Cu hopi positivismo y orguyo Aruba Ports Authority N.V. (APA) ta informa cu e barco crucero Carnival Celebration a bishita nos isla pa prome biaha. Aruba Ports Authority N.V. a yama e barco crucero bonbini cu un water salute.

Di e forma aki a celebra su prome bishita den e awanan di Aruba, pa despues sigui un ceremonia abordo unda Marc Figaroa na nomber di APA conhuntamente cu ATA y e agencia pa Carnival na Aruba, a intercambia e plakkaat di custumber cu e capitan di e barco pa asina conmemora na prome bishita na nos isla.

Carnival Celebration ta e barco crucero di mas nobo den e flota di Carnival Cruise Lines. E barco crucero, Carnival Celebration, tin un largura di 344 meter y tin un capacidad pa 5374 pasahero abordo.
E "inaugural call" di Carnival Celebration na nos isla tabata dia 23 di mei, sinembargo el a cuminsa nabega desde november 2022. E itinerario di Carnival Celebration ta dura ocho dia den e parti zuid di Caribe. E itinerario a cuminsa na Miami y a dura dos dia riba lama. Despues a pasa Boneiro, Aruba djey Corsou pa despues sigui dos dia riba lama y termina cu su ruta na e mesun punto di salida, esta Miami.

Carnival ta un di e lineanan di crucero di mas importante pa Aruba y ta un linea di crucero cu ta opera durante henter aña, te hasta durante e temporadanan di "mas abou". Ademas, Carnival Celebration ta e di dos barco di Excellence Class, cu ta e barconan crucero grandi y moderno di Carnival Cruise Lines.

Algo peculiar y interesante ta cu Carnival Celebration ta e prome barco crucero di LNG (Liquified Natural Gas) na Aruba. E tipo di barconan aki ta reduci emision di carbon den atmosfera. Den e industria di barco crucero ta haciendo masha hopi esfuerso pa reduci e emision di carbon den atmosfera cu ta causa cambio den clima rond mundo. Esaki den linea cu regulacionnan di decarbonisacion stipula pa International Maritime Organization (IMO).

"Nos ta contento di ricibi Carnival Celebration pa prome biaha awe. E barco crucero mas nobo di e flota di Carnival Cruise Lines y alabes e prome barco crucero na nos waf cu ta opera uzando un combusitibel mas limpi cu ta LNG. Esaki sigur ta un muestra di e confiansa cu Carnival Cruise Lines tin den Aruba", asina Marc Figaroa, CEO di Aruba Ports Authority N.V., a duna di conoce.

Aruba ta keda un di e miho destinacionnan den region. E industria di crucero a reinicia su operacionnan na juni 2021 y ta premira cu e aña aki e por yega cerca di e nivelnan di 2019, asina lo logra un recuperacion di e pandemia den un periodo di 2 aña y mey, a pesar cu nos a drenta e "low season" pa Caribe desde e luna aki.

Tocante Aruba Ports Authority:
A funda Aruba Ports Authority N.V. na aña 1981. E compania ta pertenece 100% di Gobierno di Aruba y tin 80 trahado den servicio directo. Hunto ta maneha e dos wafnan di Aruba, pues tanto esun di crucero na Oranjestad como tambe esun di carga na Barcadera, unda nan tin un acuerdo di operacion cu ASTEC. Pa aña ta yega mas o menos 300 crucero na Oranjestad y un otro 905 barco di carga na Barcadera (sin conta barkitos y launch services), prome cu e pandemia. E compania ta stabiel y ta bou maneho di Marc Figaroa.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com

Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla

Ehecutivo di Benta
sulaika.croes@cspnv.com

Sulaika Croes

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com

Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Upload Media Aruba

Afiliacion
Sociedad Interamerica
di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Asunto di hende di edad...

No ta patrimonio di gobierno...

Tin un discusion serio andando den sector di cuido di persona di edad entre e fundacion mas grandi di cuido y e mandatario responsable di e cartera concerni. Manera e ministro a indica den un reciente rueda di prensa, e asunto aki por resulta cu solamente perdedor. Esey lo ta indica cu e ta desea di resolve problema existente, pa logra e meta ey. E mandatario a presenta un lista di cinco punto clave cu e ta considera necesario pa atende e asunto. E puntonan ta: 1. Gobierno ta stipula maneho; 2. Gobierno ta scoge instancia pa ehecuta maneho; 3. Pa ehecuta maneho e instancia ta ricibi subsidio di Gobierno; 4. E instancia mester duna cuenta financiero na Gobierno mirando cu subsidio ta fondo publico; 5. Gobierno na su turno ta duna cuenta di fondo publico na Parlamento.

A primera vista e puntonan aki ta parce logico pa duna cuadro na e trabao conhunto. Sin embargo, hasta si ta acepta esaki pa por dialoga, no necesariamente tur e puntonan aki lo haya un aceptacion completo na mesa. Laga nos pasa den nan pa splica kico ta parce nos posible punto di discordia, y di diferencia di opinion hustifica.

Gobierno ta stipula maneho. Esey en general ta berdad, finalmente e mandatario concerni, mester stipula un maneho pa gobierno. Sin embargo, con bo ta yega na tur informacion necesario pa un bon maneho? Promer pensamento lo ta pa sinta na mesa cu e partidonan interesa, y esey na promer lugar ta e instancianan cu ta duna cuido den e sector aki. Si un gobierno ta desea di implementa un maneho cu no ta carga aprobacion, por lo menos parcialmente, di e actornan principal, gobierno ta haya su mes cu e problema cu e mes lo mester bay organiza su cuido pa anciano... E punto clave ta cu gobierno, en todo caso te awor, tabata kier exactamente evita esey, basa riba e pensamento cu e instancianan cu ta opera den e tereno aki lo por haci un mihor trabao cu gobierno mes lo haci. Esey no ta cambia nada na e punto di salida importante, y esey ta cu gobierno tin un responsabilidad pa percura pa cuido adecua pa su ciudadanonan di edad cu mester cuido. Si un gobierno no tin intencion di organiza henter e cuido su mes, anto ta necesario pa yega na un base comun cu e operadornan den e sector. Ningun partido por djis lanta di mesa bay y laga e asunto colga den aire. Pues e ponencia cu gobierno ta stipula maneho mester ser interpreta un poco mas amplio cu loke e ta aparenta aki.
Gobierno ta scoge instancia pa ehecuta maneho. Aki atrobe e ponencia por keda mal interpreta. Den hopi caso, e instancianan den e sector tabat'ey promer cu e ministro. No ta cuestion di tin un sector completamente nobo unda ta bay traha cu instancia cu ta acepta y ehecuta e maneho manera e ministro a stipula. Claro cu e lineanan general di maneho mester ta algo cu tur instancia den e sector mester por acepta, pero ta keda semper un cantidad di detaye menor unda tin diferencia di opinion, sin cu esaki mester conduci na un calamidad. En todo caso, si gobierno no ta crea instituto nobo pa ehecuta e maneho stipula al pie de la letra, anto e lo mester traha cu esun cu t'ey.

Subsidio di gobierno, algo indispensable, pero e tin dos banda. Pa haya subsidio, un instancia mester cumpli cu e condicionnan di e subsidio, loke ta encera entre otro maneho y reportahe tocante nan administracion di e fodonan ricibi. E punto aki a bin dilanti varios aña pasa caba, y ta mas cu obvio cu gobierno por stipula e manera con y ki ora ta desea di haya e cifranan presenta. Di otro banda, como cu gobierno tin e responsabilidad di percura pa cuido adecua, no por mira subsidio como un fabor, mas bien un acuerdo entre dos partido unda ambos ta bon consciente di nan responsabilidad. E sector no ta simplemente patrimonio di gobierno.

Esaki ta trece nos tambe riba e tereno mas strategico, algo cu mester atende di e mihor forma, mirando e desafionan nos dilanti. Por ehemplo, ta necesario pa planifica pa un futuro cu hopi mas anciano, unda mantene nan mas tanto posible fuera di internacion den un instituto specializa ta un meta importante. Nos tur por ta di acuerdo cu mantene hende di edad den un ambiente social mas ameno, preferiblemente cerca di nan famia, ta un meta comun importante. Esaki riba su mes lo bira un tarea pisa, mirando e estado di salud en general di nos poblacion y di nos hendenan di edad en particular. E mesun estado di salud malo ey lo impedi hopi hende di edad pa sigui traha o tuma cualkier actividad voluntario pa nan encargo, loke ta haci e meta di mantene hende di edad activo bastante dificil. Tambe nos por observa cu practicamente no tin mobilidad pa hende di edad cu no tin nan propio transporte, tambe pasobra e infrastructura no ta permiti esey. E imagen di Europa unda tur dia por mira un cantidad di anciano riba nan scoot mobile ta sali pa haci compra, traha o topa cu amigo y conocir, lo ta algo cu nos no ta bay mira aki. Ta bira bon cla anto cu e asunto aki no ta toca e cartera aki so, sino varios otro... Unda e trabao conhunto ta keda...?

Prome Minister a reuni cu SNBA riba varios desaroyo na San Nicolas incluyendo e proyecto di hotel Secrets

"lo sigui lucha pa logra na haci e proyecto di hotel Secrets un realidad. Esaki ta nos compromiso cu Aruba y San Nicolas"

Prome Minister Evelyn Wever-Croes a reuni cu señor Errol de Freitas di San Nicolas Business Association (SNBA) riba varios punto di desaroyo pa San Nicolas. Durante e reunion, señor de Freitas a expresa nan preocupacion pa cu e proyecto di hotel Secrets Baby Beach Aruba, cu mester a para un biaha mas. Prome Minister a indica cu Gobierno di Aruba ta comparti e mesun preocupacion y no ta di acuerdo cu e veredicto di hues y a apela e caso.

Pa Gabinete Wever-Croes II, desaroyo di San Nicolas ta un prioridad, y pesey ta traha duro pa logra yega na un solucion pa cu e proyecto aki. Prome Minister a indica cu pa Gobierno e proyecto aki ta uno di gran beneficio mirando cu e lo crea oportunidad laboral y un crecemento economico pa Aruba na San Nicolas. Tambe, Gobierno ta invertiendo hopi placa den embeyecemento di diferente area incluyendo Baby Beach y Rodgers Beach. Tur esakinan ta un muestra di e compromiso cu Gobierno tin cu Aruba pero tambe cu e habitantenan di San Nicolas.

Prome Minister ta pidi e comunidad di San Nicolas cu ta en espera di e proyecto aki pa tene un poco pasenshi mientras ta trata e caso aki den corte. "Nos ta convenci cu e tipo di desaroyo aki tin hopi potencial y oportunidad di crecemento pa Aruba y San Nicolas. Pa e motibo aki, lo sigui lucha pa logra na haci e proyecto di hotel Secrets un realidad. Esaki ta nos compromiso cu Aruba y San Nicolas" Prome Minister a expresa.

Minister Geoffrey Wever

Reunion cu Asociación Nacional de Empresarios de Colombia (ANDI)

Riba 24 di mei, minister Geoffrey Wever, presidente di Kamer van Koophandel Gavril Mansur, Departamento di Asuntonan Economico, Comercio y Industria y representantenan di ministerio di salubridad a reuni cu sra. Ana Milena Cortazar representatante di Asociación Nacional de Empresarios de Colombia miho conoci como ANDI.

ANDI ta un organisacion priva cu ta representa e interes di e comerciante Colombiano y tin 1450 miembro. E contribucion di comerciantenan di ANDI na e economia di Colombia ta 50% di e GDP of producto interno bruto. Cu mas di 80 aña di existencia ANDI ta fungi como e bosero pa promove y defende interes di su miembro nan, facilitando negoshi y yuda resolve "bottle-necks" caminda por.

Desaroyo sostenibel of sostenibilidad ta importante pa ANDI como representante comerciantenan. Pa 2030 ley di Colombia ta exigi tur empresa cu ta activo na Colombia pa recicla minimo 30% di tur producto cu nan ta produci (bende) na Colombia, y ANDI ta un partner importante pa segura cu logra e meta aki. Pa 2050, e intencion ta pa Colombia su emision di CO_2 ta "carbon-neutral". Actualmente tin mas di 50 empresa cu ta forma parti di ANDI cu a compromete pa sea crea, exporta of uza hidrogeno como fuel. Riba e tereno di desaroyo sostenibel, ANDI tin 8 projecto piloto den ehecucion. Un di projectonan ta e projecto piloto na Bogota pa introduci busnan cu ta hasi uzo di hidrogeno.

"ANDI por ta un partner importante pa logra metanan comun entre Aruba y Colombia, y nos ta sumamente agradecido pa e reunion fructifero cu ta habri e caminda pa facilita mas comercia pa Aruba", segun minister Geoffrey Wever. E oportunidadnan pa colabora hunto mester ser explora.

Minister Geoffrey Wever ya a concorda cu lo organisa reunionnan virtual hunto cu ANDI y gremionan comercial di Aruba pa asina por siña for di otro, sostene otro, y promove colaboracion pa futuro. Tambe lo plania virtual business match-making entre diverso compañianan representa pa ANDI, pa haci miho uzo di e momentum genera por medio di e Trade Mission.

Asina bon

Nos Papiamento ta...?

Pakico nos ta conta asina?

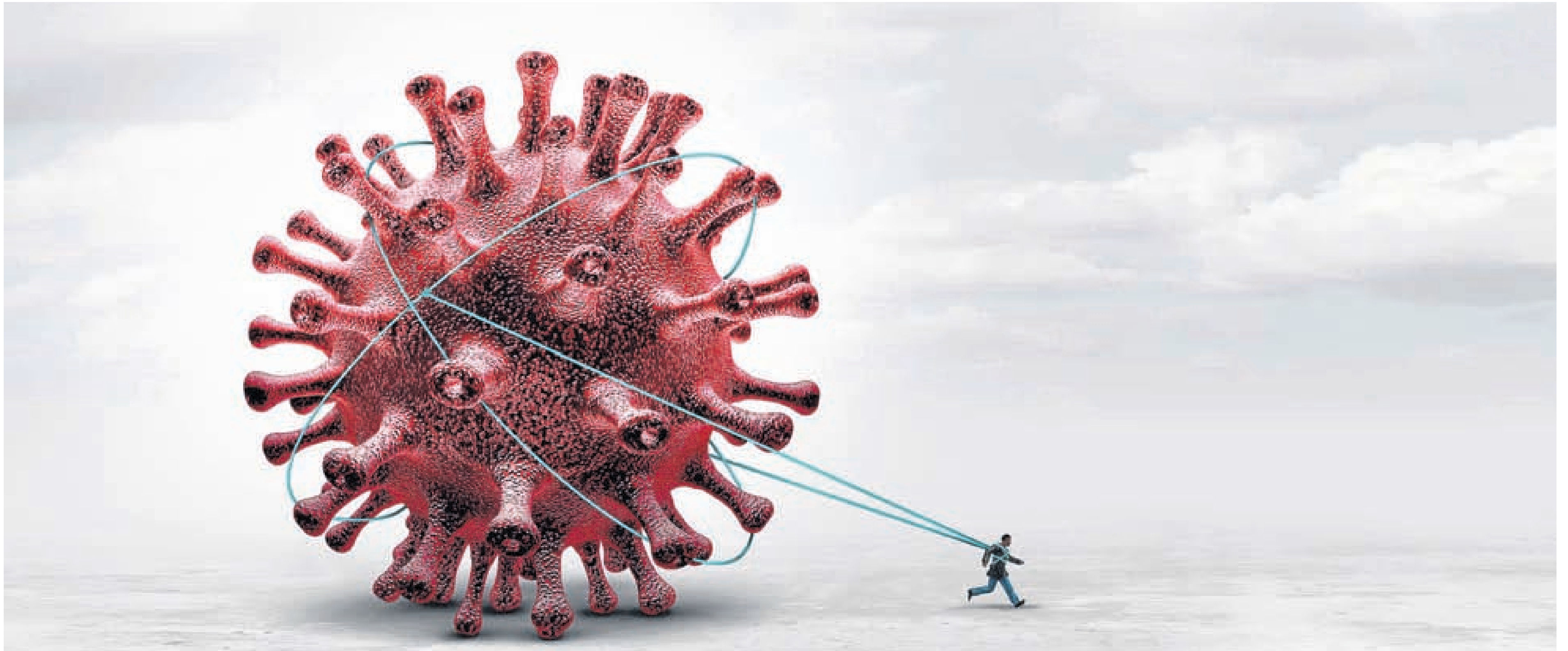
Den nos edicion di e siman aki nos ta dedica atencion na e forma con nos ta aplica e formanan pa indica cifra y nan corespondiente palabra di indica nan lugar den e secuencia. Nos a bin riba e tema aki pasobra nos ta observa un fenomeno bastante comun cu regularidad unda ta papia di, o ta skirbi "e di prome(r) pregunta cu mester contesta ta...". Pakico no simplemente 'e prome(r) pregunta? Esaki sin mas lo ta e forma corecto, pero con nos a yega na aplica e forma di indica e palabranan cu den Hulandes ta conoci como 'telwoord' y 'rangtelwoord'; y na Spaño como' número' y 'número ordinal'; na Ingles 'number' y 'ordinal number'? E contesta ta den un splicacion di e forma con nos a yega na forma e serie di palabra cu ta representa e secuencia, segun nan lugar, di e cifranan cu nos conoce. Den e caso di e palabra 'prome(r)' esaki ta un rangtelwoord (número ordinal) y no mester e adicion di e palabra 'di' su dilanti, simplemente 'e prome(r)'. Ora nos ta bisa 'e di dos' envez di 'segundo' anto ta corecto pa aplica e forma aki. Con realmente nos a yega na e forma particular aki di maneha nos 'número' y 'número ordinal' asina?

Aki ta surgi algo un poco curioso, pasobra banda di adopta e tradicion Portugues/Spaño, en todo caso pa e numbernan, di un te cien, mil, etc., nos por ripara cu pa e 'rangtelwoord' (numero ordinal na Spaño) nos no ta sigui e secuencia di e dos idiomanan aki. Nos ta usa esun unda ta cuminza: 'prome(r)' (primero, primeiro) pero envez di sigui cu 'segundo', tercero, etc., nos a introduci e forma di mantene e forma original di e 'telwoord' (numeral, número), pues: dos, tres, cuatro, formando e 'rangtelwoord' di e siguiente forma: 'e di dos, e di tres, e di cuatro, etc. Nos no tin conocimento unda y ki tempo e solucion racional aki a surgi den nos idioma; suficiente pa sa cu e t'ey pa keda. Sigur cu esaki tin cierto similaridad cu loke nos ta haci cu nos verbonan, cu en principio ta mantene nan forma basico den tur tempo aplica, salvo algun verbo 'iregular' cu nos a trata recientemente.
Un check cerca e idioma Criol di Guine Bissau, tambe cu origen den Portugues, ta duna nos e informacion cu den e idioma ey si nan ta sigui e forma Portugues di aplica e numero ordinal, similar cu na Spaño. Esey ta un indicacion cu probablemente e ta un elemento propio di nos idioma.

Banda di esaki, mester bisa cu den cierto caso nos ta aplica cierto numero ordinal for di Spaño/Portugues. Uso di 'segundo' ta masha comun, igualmente tercer y cuarto, sigur ora ta trata di terminologia hereda den cierto contexto. Ehemplo di esaki ta e terminologia di deporte di baseball, unda banda di e parti Ingles a adopta bastante di e terminologia usa den e paisnan di America Latino cu conoce baseball como deporte popular. Asina den e deporte aki, tambe na Aruba, nos ta papia di primera base, segunda base, tercera base, cuarto bate, etc. Ningun hende lo hinca den su cabez pa bay papia di 'e di dos base, e di tres base'; esakinan ta expresion fiho adopta como tal. Nos conoce e forma di adopta aki por ehemplo den idioma legal/oficial: 'un tercer(a) persona' (derde persoon; third person). Tambe nos ta usa 'un tercer parti', 'un cuarto parti'; tambe 'dos tercera parti', 'tres cuarto parti', etc. pa indica e fraccionnan di e un unidad. Tin mas expresion unda a conserva e forma original di Spaño: 'a primera vista'; 'primeramente'. Mas reciente tambe nos ta usa e termino 'tercera edad' unda obviamente papia di ' e di tres edad' lo mustra un poco straño.

Un ultimo observacion tocante nos manera di conta: ta remarcable cu nos ta conta te cifra 10 pa despues cuminza di biaha 'diesun, diesdos, diestres', realmente den concordancia perfecto cu e sistema decimal cu mundo ta usa. E idiomanan di referencia ta conta te 12 (Hulandes, Ingles) y te 15 (Spaño, Portugues). Con nos a yega na esey lo ta obheto di un estudio pronto.

Esaki ta e 12 sintomanan di COVID largo mas comun identifica den un estudio nobo

(SanFranciscoChronicle)— Un estudio nobo di gobierno Mericano ta identifica e 12 sintomanan cu ta caracterisa mas distinto COVID largo, pero no ta duna splicacion di pakico aproximadamente 10% di personanan cu ta experencia mesun infeccion di COVID-19 tin problema di salud cu por dura basta luna of hasta aña.

RECOVER, e programa di Instituto Pasional di Salud, a analisa aproximadamente 10,000 participante y a identifica un decena di enfermedadnan mas frecuente cu a ser reporta for di aproximadamente 200 sintoma cu anteriormente a wordo identifica como sintomanan di COVID largo. E 12 condicionnan ta varia for di "nublamento di celebro" pa batimento di curason pa impotencia sexual y problema cu sistema digestivo.

P'esey cu tur esaki, cientificonan ainda no sa kico ta causa COVID largo, pakico e ta afecta solamente algun hende, ni si e por ser trata of diagnostica.
E ekipo tras di e estudio a bisa cu, mientras investigacion no ta concluyente, e ta duna cientificonan un "lenguahe general" pa cuminsa traha riba tratamentonan.

"Awo cu nos por identifica hende cu COVID largo, nos por cuminsa haci estudionan mas profundo pa compronde e mecanismonan biologico cu ta hunga un roll ki den," co-autor Andrea Foulkes, un profesor na Harvard Medical School, a bisa den un declaracion di prensa. "Un di e cosnan mas importante cu a sali for di e estudio aki ta e heterogenidad di COVID largo: COVID largo no ta solamente un sindroma; e ta un sindroma di sindromanan."

E 12 sintomanan principal cu a wordo identifica den e estudio tabata:

- Perdida di bista of smaak
- Cansancio despues di esfuerso fisico
- Tos cronico
- Nublamento mental
- Sed
- Batimento di curason
- Dolor den pecho
- Cansancio cronico
- Mareo
- Problema cu sistema gastrointestinal
- Problema cu deseonan sexual of capacidad
- Desaroyo abnormal, manera sacudimento, movemento no intencional of stijf

Pero esakinan no ta e unico sintomanan cu ta defini COVID largo, e investigadonan a bisa. Pashentnan por tin un di e sintomanan aki, of hopi di nan — of otro sintoma cu no ta den e lista — y sufri consecuencianan di largo plaso di e virus.

"Tin biaha mi ta tende hende bisa: 'O, tur hende ta sinti un tiki cansa," Dr. Leora Horwitz, co-investigado principal pa RECOVER Clinical Science Core na NYU Langone Health, a bisa den e declaracion. "No, tin algo diferente den hende cu tin COVID largo, y esaki ta importante pa sa."

E investigacion nobo, publica diahuebs den Journal of the American Medical Association, a inclui mas di 8,600 adulto cu tabatin COVID-19 na diferente etapa di pandemia, compara cu 1,100 cu no a keda infecta.

E ekipo a identifica 37 sintoma comun cu a persisti despues di seis luna den pashentnan cu COVID-19 compara cu esnan cu no a keda infecta cu e virus. Di e cantidad ey, e 12 sintoma cu a wordo studia tabata e mas raporta. Rond di 20% di e hendenan cu tabatin COVID a cumpli cu e criterionan pa sufri di COVID largo — tambe conoci como Post-Acute Sequelae of SARS-CoV-2 infection (PASC) — na e marca di seis luna.

"Residentenan na Merca cu tin COVID largo kier sa kico ta sosodiendo cu nan curpa," Dr. Rachel L. Levine, secretario assistent pa salud, a bisa den e declaracion.

Mas di 100 miyon persona na Merca a wordo infecta cu SARS-CoV-2, e virus cu ta causa COVID-19. E estudio a descubri cu problema di salud persistente a wordo reporta mas frecuente entre personanan cu a keda infecta prome cu variante omicron a presenta su mes na december 2021. Tasanan di COVID largu tambe tabata mas halto entre esnan cu no a wordo vacuna y esnan cu a experencia infeccion atrobe.

Na otro banda, ta parce cu e risico di COVID largo ta bahando. E datonan mas recien for di "Household Pulse Survey" di U.S. Census Bureau, cu a keda conduci pa medio di un encuesta na linea mensual for di april 2020, a indica cu pa 8 di mei, 10% di adultonan cu anteriormente a keda infecta cu COVID-19 a reporta sintomanan di COVID largo, cual ta menos compara cu 18.9% na juni di e añanan anterior.

Segun e investigacion nobo, e proporcion aki ta baha pa rond di 6% despues di seis luna.

"E estudio aki ta un paso importante pa defini COVID largo mas aya di un sintoma individuo," Horwitz a bisa. "E enfoke aki — cu por evoluciona den tempo — lo sirbi como fundeshi pa descubrimento cientifico y pa tratamento."

Corsou:

Critica fuerte di VVD tocante areglonan mutuo cu paisnan CAS

(CuraçaoChronicle) - E grupo parlamentario VVD a expresa dudanan significante tocante e factibilidad di e "areglonan mutuo" cu Corsou, Aruba y Sint Maarten, cual Secretaria di Estado Alexandra van Huffelen a presenta luna pasa como un alternativa na e COHO rechasa.

Representando e partido mas grandi den gobernacion, Roelien Kamminga a confronta minister durante un debate di e comite, enfatisando un gran cantidad di debilidad den e acuerdo cu a yega.

"E bista general aparentemente ta sumamente debil, e factibilidad no ta nada cla y mi lo describi e strategia aki pa resolve desacuerdo como un strategia cu un persona cu falta di experiencia lo crea. Desafortunadamente, nos experiencianan den pasado a siña nos cu confiansa ta algo bon, pero control ta miho," Kamminga a expresa, representando VVD su preocupacionnan.

Corsou:

Parlamentario ta expresa preocupacion pa ciudadanonan cu discapacidad

(CuraçaoChronicle) - Parlamentario pa partido MFK, David Seferina, a skirbi un carta na e minister encarga cu labor y asuntonan social, Ruthmilda Larmonie-Ciciliam tocante e preocupacion pa cu individuonan cu tin discapacidad fisico cu bareranan den transport.

E parlamentario a skirbi cu ultimamente e ciudadanonan cu tin discapacidad a acerca su persona pa cu e problema di transportacion. Pa causa di SVB su mal maneho den servicionan di transportacion den e area aki, e ciudadanonan no tin e acceso necesario pa por ser transporta na specialistanan. Esaki a causa un frustracion significante den e personanan aki. E frustracion ta bini for di e hecho cu varios di nan ta of beneficiario of tin falta di e ingreso necesario pa por cubri e gastonan di transportacion.

Pa motibo aki, Seferina ta pidi e minister splica si ta berdad cu SVB a cambia e politica riba transportacion medico. E parlamentario kier mira e documentonan pa verifica esaki, si ta e caso. Adicionalmente, e parlamentario kier sa ki medidanan e minister tin implementa pa provee "pampers" pa e ciudadanonan cu tin mester di esaki. Si tin cambionan den e politica, e parlamentario ta busca manera pa compronde e impacto di e cambionan aki y e contribucionnan haci.

E ta continua pidiendo e minister pa splica e cifra di beneficiarionan cu tin discapacidad cu ta rekeri transportacion social. Tambe si e minister ta altanto cu e cantidad ricibi bao e subsidio no ta suficiente pa cubri e gastonan di e transportacion social.

Tema principal di encuentro introducorio cu presidente nobo di SER Hulanda

Prosperidad amplio como marco conceptual pa implementacion di pakete di pais Corsou

Un delegacion tecnico di Konseho Sosial Ekonómiko (SER) di Corsou, hunto cu coleganan di e SER-nan di Aruba y Sint Maarten, a participa recientemente na un bishita di trabou importante na SER di Hulanda na Den Haag, caminda nan a cera conoci di forma oficial cu e presidente nobo di SER di Hulanda prof. dr. Kim Putters, cu a asumi e caro aki aña pasa.

E almuerso di introduccion cu sr. Putters a concentra su mes pa un gran parti riba e enfoke amplio di prosperidad (brede welvaart) como posibel cuadro conceptual pa cu diseño y aplikashon di e medidanan di reforma inclui den e tres paketenan di pais cu e paisnan Caribense di Reino a acorda cu Hulanda na 2020. Considerando cu SER di Hulanda tin experiencia den uso di e enfoke di prosperidad amplio como marco conceptual, a comparti ideanan valioso y bon practica cu e delegacionnan di e consehonan consultivo socioeconomico di e tres paisnan Caribense den Reino.

Prosperidad amplio ta encera un acercamento integral caminda ta tene debido cuenta, banda di crecemento economico, cu aspectonan importante manera sostenibilidad, cohesion social y inclusion.

Prof. dr. Kim Putters, ademas di ta e presidente nobo di SER di Hulanda, a ser nombra dia 16 di september di aña pasa como catedratico di 'Prosperidad Amplio' na Universidad di Tilburg. Por lo tanto, e bishita di trabou a brinda un oportunidad unico pa intercambia opinionnan cune riba viabilidad y factibilidad pa realisa e temanan di e pakete di pais di Corsou (Landspakket Curaçao) for di un perspectiva di prosperidad amplio. Consecuentemente, durante e almuerso introductorio a hiba un intercambio extenso riba e tema caminda sr. Putters a mustra interes den un posibel aplicacion di e enfoke di bienestar amplio den contexto di e tres paisnan Caribense. E presidente di SER di Hulanda a subraya, den terminonan general, e importancia di e enfoke integral aki y tambe a accentua importancia di su implicacionnan pa ku formulacion di maneho publico cu participacion di tur actor envolvi.

Como tal, delegashon di SER di Corsou a extende di forma oficial un invasion por escrito na sr. Putters pa e realisa un bishita di trabou na e isla den e di dos parti di 2023 caminda e lo ta invitado di honor durante un evento special den cua lo sigui elabora riba e tema di prosperidad amplio den cuadro di e pakete di pais Corsou. E evento aki lo brinda un oportunidad excelente pa sigui debati mas amplio riba aplicacion di e enfoke aki den contexto di Corsou.

Segun sr. Henríquez, e bishita di trabou a reforsa mas e lasonan entre ambos organonan di consulta y a duna luga pa un intercambio fructifero di ideanan y perspectivanan. SER di Corsou ta compromete su mes pa sigui promove desaroyo sostenibel y bienestar pa Corsou y lo concentra su mes specificamente riba con ta trata cu e temanan di reforma di pakete di pais for di e enfoke di prosperidad amplio."

360 muchanan a disparce for di refugio di asilo na Hulanda

(NLTimes)—360 muchanan cu a busca asilo y no ta acompaña a reaparece for di refugio di asilo na Hulanda for di januari 2022, segun cifranan for di Agencia Central pa Aceptacion di Buscado di Asilo (COA). Segun informacion di AD, te awo e mayoria di muchanan—237 den total—a disparce for di e centro di aplicacion di asilo na Ter Apel.

Segun COA, 4,449 muchanan cu no ta acompaña a busca asilo na Hulanda aña pasa. Manera buscadonan di asilo adulto, nan mester reporta prome na Servicio di Inmigracion na Ter Apel. despues di esey nan ta manda nan pa refugio di asilo.

Pero hopi di e muchanan aki nunca a yega na nan localidad independiente. Segun e figuranan di personanan perdi cu AD a puntra for di COA den colaboracion cu e colectivo di reportero Lost and Europe and Argos, 360 mucha a disparce den Hulanda, incluyendo e 237 for di Ter Apel.

Aña pasa, Ombudsman Hubenil, Margrite Kalverboer, a bisa cu e centro di aplicacion pa asilo na Ter Apel ta neglisha e muchanan y cu e politica di asilo Hulandes tabata violando derecho di mucha. UNICEF, e fondo di mucha pa Nacion Uni, tambe a trece pa dilanti nan preocupacion tocante e seguridad di e muchanan na e centro na Ter Apel.

Loke a sosode cu e muchanan ainda no ta claro. COA a reporta un posibel trato di hende na e Centro di Experto pa Trato di Hende y Contrabanda di Hende. Segun AD, e reportahenan aki ta mustra cu residente a reporta di a wak "hombernan Hulandes y Aleman busca muchanan color scur pafo di e asilo."

Na comienso di aña, Reino Uni a reporta cu muchanan ta disparciendo di hotel uza como asilo di emergencia. Den 18 luna, 136 muchanan no acompaña a disparce for di un hotel na Brighton.

Hulanda tambe ta acomoda buscado di asilo den hotel, pero muchanan no ta disparciendo for di hotelnan Hulandes den un scala grandi. Segun e figuranan di COA, desde 2022, 15 mucha refugiado a disparce for di hotel unda nan tabata keda.

Na aña 2020, e Rapporteur Nacional Contra Trato di Hende y Violencia Sexual Contra Mucha a reporta cu 97% di mucha Vietnamita cu a drenta un refugio di asilo na Hulanda a disparce. E muchanan aki a cay den man di traficantenan di hende, el a bisa.

Hulanda ta bay cuminsa entrena pilotonan Ucranio riba F-16 den zomer

(NLTimes)— Hulanda ta trahando hunto cu Dinamarca y Merca pa asina cuminsa entrena pilotonan Ucranio riba avionnan di combate F-16 e zomer binidero, Ministro di Defensa Kajsa Ollongren a anuncia despues di un reunion cu Ukraine Defense Contact Group—un grupo di mas o menos 50 pais cu ta duna sosten na Ucrania cu ekipo militar y otro cos.

"Mi ta saluda e sosten cu ta wordo duna na e entrenamento di pilotonan Ucranio riba avionnan di combate F-16. Dinamarca y Hulanda ta bay traha hunto cu Merca y otro partner pa cuminsa cu e entrenamento aki e zomer binidero," Ministro di Defensa Hulandes a skirbi riba Twitter.

Ollongren a papia cu Secretario di Defensa di Merca, Lloyd Austin. Austin tambe a reuni cu Ministro di Defensa di Dinamarca e mesun dia ey. Nan a haci e anuncio na e reunion di Ukraine Defense Contact Group un dia despues.

Hulanda y Dinamarca a ofrece boluntariamente pa duna entrenamento riba F-16 na forsanan Ucranio. Den e simannan cu ta bin, e tres paisnan aki y otro alianza lo traha riba un marco di entrenamento, segun Austin. "Noruega, Belgica, Portugal y Polonia a ofrece nan contribucion na e entrenamento, y nos ta spera cu mas paisnan lo uni na e iniciativa importante aki pronto."

Segun Onno Eichelsheim, Comandante di e Forsa Arma Hulandes, e entrenamento ta bay cuminsa cu mas o menos un dozijn di pilotonan, y despues ta bay sigui cu mas Ucranio: "Bo no por cuminsa hopi grandi. Prome bo mester mira cu kico bo ta traha," Eichelsheim a bisa riba e programa di television Op1.

Ucrania lo selecta cual personanan lo bay pa e entrenamento. Segun Eichelsheim, probablemente nan lo ta pilotonan cu ya a wordo entrena pa opera avionnan di combate di tipo MiG for di Union Sovietico anterior. "Pa asina definitivamente por tin calidad den e hombernan aki, y posiblemente tambe den e muhenan."

Ambos Eichelsheim y Austin a subraya cu lo tuma tempo pa e pilotonan Ucranio por opera F-16 suficiente bon pa por uza nan den e lucha contra invasornan Ruso: "Ainda tin bastante elemento cu mester haya un luga," e comandante di ehercito Hulandes a bisa.

E pilotonan lo wordo entrena pa bula, mantene, arma, y sostene e avionnan F-16. Austin a bisa cu esaki ta "un ehempel importante di nos compromiso di largo plaso cu siguridad di Ucrania."

Bolivianonan ta marcha pa exigi husticia pa casonan di pederastia na Iglesia Catolico

(NTN24) – Na Bolivia, centenares di ciudadano a subi caya diahuebs ultimo 25 di mei pa mustra nan rechaso pa e casonan di pederastia di sacerdotenan catolico cu recientemente a bira conoci.

Den sentido aki, Bolivianonan a tuma e cayanan di La Paz, Cochabamba y Santa Cruz pa exigi husticia pa e presunto agresionnan sexual cometi pa varios pastoor durante decadanan.
Cu e frase "Husticia, nos ta bay ta e fierno di e pederastanan," e manifestantenan a tuma posicion riba e casonan di pederastia cu a sucede den e pais aki, situacion cu ta uni na varios scandal cu ta cay riba e Santo.Sede
Di su parti, activistanan di derechonan humano a señala na medionan di comunicacion cu a acompaña e mobilisacion cu "abusonan cometi for di decada di 1970 pa e sacerdote fayecido hesuita Spaño, Alfonso "Pica" Pedrajas contra mas di 80 mucha no por keda impune."

Asina mes, colaboradornan di Compañia di Jesus (CJ) un orden religioso di gruponan di iglesia catolico, cu ta esun di mas afecta pa e denuncianan, a informa cu un victima nobo a denuncia otro sacerdote, cu a muri caba, na Fiscalia di Cochabamba.
"Den e caso aki, e persona denuncia ta e hesuita Jorge Vila Despujol, cu a muri na Barcelona na 2012 y ta esun cu a mishi e persona denunciante tempo cu e tabatin 13 aña, na comienso di e decada di 90," a declara.

Tocante e pronunciamento di Compañia di Jesus, Conferencia Episcopal di Bolivia a reconoce a traves di un comunicado cu "na luga di duna nan proteccion y cuido cu nan tabata merece, e victimanan a haya un Iglesia sordo na nan sufrimento."

E scandal aki a causa e realisacion di varios inval na e sedenan di hesuitanan y e aparicion di otro denuncianan cu ta implica mas sacerdote, entre fayecidonan y bibo.

Cu e paso di dianan ta sigui aparece mas testimonio di abuso sexual cometi pa sacerdotenan di Iglesia Catolico y pa via di esey, Husticia a recomenda Gobierno di Luis Arce pa manda un carta na Papa Francisco "pa tuma accion concreto cu lo permiti acceso na filenan di Iglesia tocante abusonan sexual y antecedentenan di sacerdote cu ta na Bolivia."

Brazil: Husticia ta condena Bolsonaro pa paga 10.000 dollar debi na acoso di periodista

(Infobae) – Tribunal di Husticia di segundo instancia di Sao Paulo diahuebs ultimo a condena ex-presidente Jair Bolsonaro pa paga un indemnisacion di 50.000 real Brasileño (casi 10.000 dollar) pa daño moral na periodistanan.

E Camara Cuatro di Derecho Priva di e tribunal a confirma e sentencia dicta na juni 2022 y a modifica solamente e balor di e indemnisacion cu e lider ultraderechista tin cu paga.
Primeramente e indemnisacion cu hues a impone tabata di 100.000 real (casi 200.000 dollar); despues e mesun tribunal a reduci'e te 50.000 real.

Magistradonan di tribunal di segundo instancia a cumpli e argumentonan di Sindicato di Periodistanan Profesional di Estado di Sao Paulo den sentido cu na e tempo ey, e hefe di Estado a comete e delito di acoso moral pa su atakenan constante contra prensa y cu mester indemnisa pa daño moral colectivo.

Ekipo legal di Bolsonaro, cu mester haci e pago aki na Fondo Estatal di Defensa di Derechonan Difusor, cual tin e obheto di promove e reparacion di daño causa na medio ambiente of derechonan di caracter artistico of colectivo, a argumenta cu "nunca tabatin censura" y cu su palabranan no tabata referi na tur oficio "sino na profesionalnan determina."

Husticia a considera cu Bolsonaro na e momento ey como presidente a abusa di su derecho di libertad di expresion pa ofende prensa.
Segun e sindicato cu a presenta e denuncia, Bolsonaro "a atenta contra e propio libertad di prensa y contra democracia debi cu di forma desfaborabel, sin respet y humiliante, cu uso di violencia verbal, palabranan malo, expresionnan ofensivo, homofobico, xenofobico y machista a supone derecho na libertad di expresion y a acosa moralmente e colectivo."

Segun datonan di Asociacion Brasileño di Periodismo di Investigacion, Bolsonaro ta autor di 557 agresion contra medionan di comunicacion y su profesionalnan na 2022, e cual a intensifica durante campaña pa eleccion presidencial di october, den cual e iskierdista Luis Inacion Lula da Silva a gana.

Ecuador: Ex-polis cu a asesina su casa sentencia cu 34 aña di prizon

(CNN) – Un di e casonan di feminicidio cu a causa conmocion na Ecuador na 2022, ademas di rechaso di e sociedad, diahuebs ultimo a culmina cu un condena den corte di prome instancia.

Fiscalia General di Estado a logra e condena maximo contra e ex-polis German Caceres pa e feminicidio di su casa, Maria Belen Bernal, cu a tuma luga na september di 2022 na Scol Superior di Polis ubica cerca di Quito.

Un tribunal di garantia penal di manera unanime a condena Caceres pa 34 aña y 8 luna di prison como e autor directo di delito di feminicidio, e pena maximo segun fiscalia a informa.

Ademas, e comunicado a sigura cu Tribunal a ordena cu como medida di reparacion, German Caceres "mester paga 234.600 dollar na fabor di e famia di e victima, un multa di 1.000 salario basico y terapia psicologico na e mama y e yiu di e victima."

Ademas, den comunicado ta sigura cu "a prueba e relacion di poder cu e acusado tabatin contra Maria Belen e cual a manifesta mediante violencia fisico cu Caceres y el a eherce esey prome, durante y incluso hasta e momento di e morto di Maria Belen."

E abogado Maria Belen Bernal dia 11 di september di 2022 a drenta na Escuela Superior di Polis na unda Caceres tabata fungi como instructor. Esey ta e ultimo biaha cu a mira Bernal cu bida, segun investigacion policial. Dies dia despues di su desaparicion, ekiponan di buskeda a haya su curpa na sero Casitagua na Quito, na poco kilometer di e scol.

Caceres a huy di husticia pa un tempo di tres luna y a keda deteni na Colombia na final di december danki na trabou coordina entre autoridadnan di Polis y Fiscalia di ambos pais.

Puerto Rico: Proyecto Dignidad ta exigi renuncia di secretario di Husticia, Domingo Emanuelli

(ElNuevoDia) – Directiva di partido Proyecto Dignidad (PD) lidera pa su presidente Cesar Vasquez, a insisti ayera mainta na gobernador Pedro Pierluisi e renuncia di secretario di Husticia, Domingo Emanuelli.

"Nos ta exigi na e gobernador pa expresa su mes, pa e distancia su mes di e expresionnan realisa door di su Secretario di Husticia y na mesun momento e solicita su renuncia di biaha," Vasquez a bisa den un conferencia di prensa dilanti sede di Departamento di Husticia, na Rio Piedras.

E cardiologo a comenta cu PD a manda tambe un carta na e gobernador pidiendo e renuncia, ademas suplicando e prome ehecutivo di e pais pa no acepta ningun tipo di disculpa di Emanuelli pa e expresionnan cu el a realisa e siman aki durante un bishita publico tocante e Proyecto di Senado 495.

E medida ta propone rekeri e autorisacion di por lo menos di un di e mayornan of di e representante legal di un menor di 18 aña pa dicidi realisa un aborto na Puerto Rico. E propuesta no a wordo respalda, manera cu e ta redacta, pa Husticia.

Durante e bishita, e secretario di Husticia a defende e estado di derecho vigente na e pais ariba aborto. Ademas, el a cuestiona e agenda cu, el a bisa, tin e colectividadnan pa restringi e derechonan di hende muhe y otro gruponan minoritario.

"Boso si tin e derecho di legisla, pero boso no tin e derecho di bira loco y kita e derecho di tur hende," Emanuelli a bisa durante e bishita.

Den declaracionnan por escrito manda na medionan di comunicacion, Emanuelli a ratifica cu su evaluacion di e medida den cuestion tabata e defensa di e Constitucion di Puerto Rico y legislacion aplicable.

Venezuela: CNE tin mas di 100 dia sin contesta peticion di apertura di Registro Electoral

(LaPatilla) – Representantenan di hubentud di forsa democratico di Venezuela a expresa nan respaldo na e Comision Nacional de Primaria (CNP) y a exigi Conseho Nacional Electoral (CNE) pa permiti e inscripcion na e Registro Electoral di votadronan nobo y di e Venezolanonan cu ta den exterior.

Jean Capozzi, miembro di e hubentud nacional di Un Nuevo Tiempo (UNT) a denuncia e falta di respuesta di parti di e autoirdadnan: "Awe ta cumpli 100 dia cu e hobennan Venezolano a acudi na CNE pa exigi e apertura di 1500 punto di e Registro Electoral na e pais. 100 dia unda e hubentud no a ricibi respuesta tocante e tema di Registro Electoral na nos pais."

Capozzi a insisti cu e lapso aki di hubentud a mantene e denuncia activo: "100 dia nos no a descansa ni un minuut, pero e CNE ta wak otro banda pa duna e apertura. Dos miyon di Venezolano mester actualisa e informacion, mas di tres miyon Venezolano no ta inscribi den e CNE."
Na mesun momento el a denuncia cu e respuesta di e entidad ta habri un par di sede, locual ta obliga e futuro votadornan mobilisa di un luga pa otro pa por inscribi nan mes. "Con nos ta bisa e hobennan ey cu nan mester biaha cinco of seis ora den auto of bus pa por inscribi nan mes y ora cu nan yega na e sede di e CNE nan ta aplica e operacion morocoy?"

El a denuncia cu miyones di hoben Venezolano ta core

riesgo di no por participa den e eleccion di 2024. "Esaki no ta un lucha di geel, blanco, blauw, esaki ta un deber cu ta coresponde na tur e Venezolanonan," Capozzi a remarca.

Venezuela: Eleccion primario ta bay yega na 80 ciudad rond mundo

(LaPatilla) – E Comision Nacional de Primaria a aproba e lista di e 80 ciudad, na 31 pais, den cual e Venezolanonan cu ta den exterior ta bay por vota pa eligi un candidato unitario den Eleccion Primario di dia 22 di october 2023, asina e organismo a informa a traves di un comunicado.

E ciudadnan pa e participacion di e Venezolanonan den exterior a ser selecciona aplicando e siguiente criteria: number di connacionalidad cu ta biba eynan, segun registro oficial di autoridadnan migratorio y otro fuentenan, ubicacion geografico centrico y posibilidad di e votadornan mobilisa pa e centronan di votacion for pueblonan unda cu no tin centro di votacion.
Ta importante, di mesun manera, e presencia na e puntonan aki di gruponan Venezolano organisa, cu por yuda den e proceso di instalacion di e centro- y mesanan di votacion.
"E Comision Nacional de Primario a avansa cu expertonan den e desaroyo di un plataforma digital pa e Venezolanonan den exterior por actualisa nan informacion di residencia. Un rekisito pa participacion ta cu e votador mester ta inscribi den e Registro Electoral di Venezuela," presidente di e comision, Jesus Maria Casal, a splica.

Manera e reglamento di Voto den Exterior ta expone, publica pa e Comision Nacional de Primaria, den e 80 ciudad na unda ta bay instala mesa di votacion pa e eleccion primario, e Venezolanonan ta bay vota di manera presencial, presentando nan documento di identidad.

"Desde e comision nos ta generando tambe espacionan di coordinacion pa tur e Venezolanonan ey den exterior, cu kier ta parti di e esfuerso aki, por contact nos y bira boluntario na nan ciudad," Casal a bisa.

Den e proximo simannan e Comision Nacional de Primario ta bay amplia riba e detayenan tocante e pasonan cu mester sigui pa haci efectivo e actualisacion di direccion aki y despues nan voto den e eleccion dia 22 di october.

Celine Dion ta cancela tour Europeo

AP) - Celine Dion a cancela tur su conciertonan binidero te cu april 2024 mientras e ta sigui ricibi tratamento pa un desorden neurogolico poco comun.

“Mi ta pidi despensa pa decepciona boso tur un biaha mas,” e cantante a expresa den un declaracion riba rednan social. “Mi ta trahando hopi duro pa bolbe haya mi forsa pero un tour ta dificil te hasta ora bo ta 100 porciento bon. E no ta husto pa keda pospone mi conciertonan y aunke e ta kibra mi curason, esaki ta e miho decision cu nos por tuma te ora cu mi ta completamente cla pa bolbe back escenario.”

Un total di 42 concierto na Europa a keda cancela, incluyendo na Hulanda, Francia, Belgica, Dinamarca, Noruega, Suecia, Finland, Poland, Czech Republic, Switzerland, Croatia, Alemania, Hungria, Austria, England, Scotland y Irlanda.

Anteriormente den e aña aki, Dion a bisa cu Stiff Person Syndrome ta afectando su habilidad di por cana y canta. “Desafortunadamente, esaki ta afecta tur aspecto di mi bida diario, causando dificultad ora mi ta cana y no ta permiti mi usa mi cuerdenan vocal di e manera cu mi kier,” el a splica.

Stiff Person Syndrome ta causa cu bo musculonan ta bira stijf y ta causa hopi dolor. Esaki por ser causa pa zonidonan halto of te hasta ora bo touch e persona. E causa te ainda no ta conoci, pero ta pensa te awo cu e ta un problema autoinmunologico. Casonan seero por causa dificultad ora di cana y un mal postura.

Dion, ken a yega di gana 5 Grammy den su carera y 2 Academy Awards, ta e artista femenino cu miho a bende den historia cu hitnan manera “I’m Alive” y e gran cancion reconoci pa e pelicula Titanic “My Heart Will Go On”.

Hurado na Texas ta formalmente acusa sospechoso di asesinato di rapper Takeoff

(AP) - E homber acusa di a fatalmente herida rapper di Migos Takeoff aña pasa na Houston a ser formalmente acusa di asesinato, segun recordnan di corte.

Patrick Xavier Clark su libertad tabata balora na 1 miyon dollar ora cu hurado na Houston a acusa su persona formalmente diahuebs. Letitia Quinones-Hollins a bisa cu e asucacion formal no ta algo cu nan no tabata spera. “Ora cu bo ta drenta corte y bo ta dilanti hurado, unda bo lo por pone bo evidencia den examinacion y examina e estado su testigonan, bo ta spera cu hurado lo bini bek cu un veredicto di inocente,” el a comenta den un declaracion.

Takeoff a ricibi tiro den cabes y lomba mientras mas di 30 persona tabata saliendo for di un fiesta priva rond di 2:30 di mainta dia 1 di november. Polis di Houston a bisa cu e tiro a bini despues cu a los tiro causa pa un “desacuerdo” pafo di e sitio, unda e rapper no tabata involura y tabata “un inocente den presencia di e discusion.”

Clark, ken tabata un DJ y promotor di clubnan nocturno a keda aresta dia 1 december. Autoridadnan a acusa cu e video a mustra cu Clark tabatin un boter di biña den un man ora cu el a los tiro. Tambe a haya fingerprint di CLark riba e boter cu a ser usa pa identifica su persona. Fuentenan di FBI tambe a señala na Clark como un persona presente na e tiroteo segun polis.

Quinones-Hollins a nenga e acusacion cu Clark a purba di sali for di e pais despues di e tiroteo.

Naci como Kirsnick Khari Ball, Takeoff tabata e miembro mas hoben di e trio Migos, e trio gañado di Grammy cu su tio Quavo y amigo cercano Offset.

Bishita di Emmy Bertholdschool F.O. di Corsou na Archivo Nacional

Siman pasa Archivo Nacional, dia 16 di mei, Archivo Nacional a haya bishita di Emmy Bertholdschool F.O. di Corsou cu ta un scol di Unesco.

E scol aki ta bou di encargo di sra. Suzette Davelaar-Efraci y a bishita ANA cu un grupo di 11 maestro di e scol aki pa asina conoce mas di historia di Aruba y tambe cu e trabounan cu ANA ta desplega. E grupo aki durante 3 dia nan tabata na Aruba pa un bishita di trabou cu e meta pa profesionalisa nan mes mas door di bishita otro instancianan di enseñanza na Aruba y algun scolnan, y asina intercambia experiencia y ideanan cu nan coleganan na Aruba. Alabes purba na crea un netwerk entre personal y instancianan den enseñanza y conoce mas di Aruba su cultura.

Pa e ultimo aki tambe nan bishita ANA, no solamente pa haya informacion di Aruba su historia, pero tambe haya sa mas di meta di ANA y con ANA ta contribui cu e parti educativo di nos comunidad.

Na e ocasion aki no unicamente ANA a duna splicacion di meta y tareanan di e instituto, sino e docentenan a haya oportunidad pa admira e exposicion DIASPORA ARUBIANO. Tambe ANA a duna un demostracion y splicacion di loke ta trata e "Coleccion Aruba" cu ta riba internet accesibel via coleccion.aw. Aki nan a wordo mustra tambe cu e coleccion aki ta contene tambe varios materialnan di Corsou. Asina nan a wordo mustra riba un video di añanan 30/40, di Corsou y nan a keda masha encanta mes.
Na final di e atardi, tabata tin intercambio di recuerdonan na otro.

Archivo Nacional Aruba, kier a gradici Emmy Bertholdschool F.O. di Corsou, pa a scohe pa e bishita aki na ANA. Tambe un danki ta bay na sr. Dufi Kock y su sra. Ija Kock, kende a fungi como e contacto entre e school y ANA na prome instante.

Skirbi pa Robert Arends

Adulto mayor kier vota na cas!

E forma actual di forsa tur votador di bay vota na un "stembureau"(un lugar otro cu cas) ta limita cierto adultonan mayor di haci uso di nan derecho di vota y eligi nan representante den Parlamento di Aruba.

Papia di INCLUSION y di ADULTO MAYOR ta trece tambe obligacion cune pa cumpli y no pa exclui adulto mayor di eherce su derecho di vota obligando tur pa sali di cas y bay vota na un "stembureau".

Mundialmente tin hopi posibilidad pa vota otro cu na un "stembureau" riba cierto dia , cu Aruba por introduci - si ta necesario - tambe den nos Ley di eleccion pa votadornan/adultonan mayor cu ta desea (boluntariamente = esun cu kier/cu pidi).

Ehemplo nan :
- vota adelanta , esta prome cu día di vota , pero conta e votonan e mesun día cu ta conta e votonan di "stembureau". Asina votadornan cu pa un o otro motibo no lo ta na Aruba dia di vota , por vota toch.
- bin cu diferente "stembureau" mobil (den vehiculo) cu por pasa na cas di adultonan mayor cu ta desea y cu no por bay vota na "stembureau".
Asina votadornan cu pa un o otro motibo no por sali di cas y bay vota na un "stembureau" por vota toch pero na cas.
- habri e posibilidad pa un adulto mayor (cu ta desea) haya su "stembiljet" (cu un envelop) na cas pa vota di moda cu e votador por encarga un otro persona pa entrega su voto cera den envelop na "stembureau" den "stembus".
- etc etc etc.
Teniendo cuenta cu ya a haci posibel pa vota pa medio di un "stembureau" mobil (= un "stembureau" cu , den vehiculo , ta bay diferente luga), e sistema aki lo ta adecuado pa aplica tambe pa adultonan mayor cu ta desea di vota na cas.

Simplemente habri e posibilidad pa adultonan mayor - cu ta desea - informa Censo adelanta cu nan kier vota na cas y Censo ta keda encarga pa un "stembureau" mobil pasa e día di vota na cas pa e adulto mayor por cumpli cu su derecho di vota.
Un deseo di Parlamento , expresa den un mocion , por activa y apoya Gobierno den habri e posibilidad pa adultonan mayor cu ta desea por vota na cas.
No laga empleadonan publico , pa facilita nan trabou , opone ni stroba un adulto mayor di por eherce su derecho di vota y eligi Parlamentario pa represente.

Pa cumpli cu inclusion y adultonan mayor.

Minister Plenipotenciario a papia cu Aruba's Bee Haven riba apicultura

Minister Plenipotenciario mr. Ady Thijsen a bishita e compania di apicultura Aruba's Bee Haven na Cashero. Aki e mandatario a keda ricibi pa doño di Aruba's Bee Haven & Farm Rubert Montilla y su tata Rubén Montilla.

Rubert Montilla a bisa cu Aruba's Bee Haven cu 130 kolonia di abeha ta esun mas grandi na Aruba. E isla conoce cinco compania di apicultura y algun personan cu ta cria abeha como hobby.

Minister Thijsen a splica sr. Montilla cu e razon pakico ela pidi un cita cu Aruba's Bee Haven ta pasobra Aruba den combersacion cu municipio di Venray a bin compronde cu akinan e sector di apicultura ta esun mas grandi na Hulanda. E conocemento aki kisas por contribui na e sector di apicultura na Aruba. Tambe a papia cu Universidad di Wageningen pa mira unda nan tambe por yuda. Di Universidad di Wageningen Minister Thijsen a ricibi un lista di pregunta pa por saca afor con e sector di apicultura na Aruba ta hinca den otro, con grandi e ta y na cual manera e Universidad di Wageningen por contribui.

Sr. Montilla a duna contesta riba tur e preguntanan y a bisa cu loke e sector tin mester dje ta investigacion na e tipo di abeha na Aruba y tambe intercambio di experticio.

Minister Thijsen a gradici sr. Montilla pa su cooperacion y a bisa cu awor e ta bai bek na Universidad di Wageningen cu e contestanan pa asina bin cu un plan pa mira con e contribucion di Universidad di Wageningen lo ta y e rol di municipio di Venray den esaki.

Nota pa redaccion: E potretnan ta cortesia di Arubahuis

Polis a yuda muhe cu a cay den parkinglot banda di e warda di polis nobo

Diaranson mainta a drenta informe di cu un muhe a cay den e parkinglot banda di warda di polis nobo na Paardenbaaistraat, mesora polis a sali bay yuda e muhe y trece den warda pa evita e calor.

Tambe a pidi ambulance pa e muhe. Na yegada di e ambulance nan a atende e muhe.

Polis a piki persona benta cant'i caminda na Mahuma

Diahuebs atardi a drenta informe di un persona benta banda di caminda na Mahuma, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin constata cu aki ta trata di un persona cu a mira demasiado den e boter y esaki a dal e duro te mand'e vloer.

Pa su mesun seguridad y di otronan polis a pikie y a bay cune.

Durante patruya banda di e hotelnan polis a confisca un auto mal staciona y pa colmo sin number paga!

Diahuebs mainta durante patruya polisnan atento di districto 2 (Noord) pasando entre Barcelo y Hyatt na Palm Beach a nota un auto mal staciona entre e hotelnan.

Pa colmo ora cu a controla e number a bin resulta cu ni paga e ta, mesora polis a pidi un takelwagen y a confisca esaki.

Chauffeur cu no a regula su velocidad ni a mantene distancia a bay dal tras di otro auto

Diaranson mainta a drenta informe di un accidente dilanti Cadushi Supermarket na Tanki Leendert, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda cu e dama chauffeur di un Hyundai i10 cu no a regula su velocidad ni a mantene distancia, a bay dal tras di un Kia Picanto. Afortunadamente ningun hende a resulta herida.

Minister Rocco Tjon:

A lansa e toolkit digital nobo di codigo di proteccion

Diahuebs mainta, a lansa e toolkit digital nobo di Codigo di Proteccion. Un momento sumamente importante cu lo bay garantisa conocimento continuo serca nos profesionalnan. Un trayecto cu a inicia for di juli 2021, na momento cu pa medio di e Sociaal Crisis Plan a haci e peticion hunto cu UNICEF HULANDA, pa aplica na e fondonan di Union Europeo y Nationale Post Lotterij, di cual a logra obtene ambos fondo y asina a crea material relevante, sostenibel y duradero pa e profesionalnan na Aruba.

E toolkit digital di Codigo di Proteccion ta un muestra cla di colaboracion y cooperacion di hopi profesional den e cuater sectornan; husticia, social, salubridad y enseñansa, cu ta kere den traha preventivo riba e topico delicado di abuso di mucha. E toolkit aki ta e prome paso concreto di e centro di experticio di Departamento di Mucha y Hoben, caminda ta structura un forma di traha profesional pa keda "up to date" cu e conocemento riba e tema di abuso di mucha.

Di e forma aki ta percura pa e conocemento y e habilidad di e profesionlanan sigui expande pa traha cu e cinco pasonan di Codigo di Proteccion. Banda di esaki, e supervisornan di codigo por uza esaki durante training, curso of reunion den nan organisacion.

E topico di abuso di mucha ta uno hopi delicado, y mester haya su debido atencion. A base di esaki, tin diferente iniciativa cu a wordo tuma y a wordo implenta caba, manera e Codigo di Proteccion, pero tambe e "richtlijnen" di Ministerio Publico pa loke ta trata casonan di abuso sexual, a wordo adapta y ta mas estricto. Actualmente, nos ta trahando duro riba ubicacion di Family Justice Center, y pa prome bes Aruba tin un medico forensico. Tambe, a haci cierto cambionan den ley, y a percura pa diferente curso pa nos profesionalnan.

E solucionnan poco poco ta hayando forma y ta tempo pa actua debidamente, y nos tur ta hunga un rol sumamente importante den esaki y p'esey ta importante pa keda haci innovacion den loke nos ta haciendo diariamente. Pues, cu e introduccion di e toolkit, nos ta duna contenido na e palabra innovacion.

Segun e mandatario, e paso aki ta uno importante, mirando cu e trabou cu henter e cadena hudicial, social, salubridad y enseñansa ta eherce, ta "mensenwerk". Na final di dia, por introduci cambio di maneho, cambio di ley, pero bo mester inverti den e profesionalnan cu ta haci e trabou. Pues, a traves di e toolkit aki, ta inverti na un manera duradero den nos profesionalnan cu ta haci e trabou importante pa siguridad di nos muchanan.

Por ultimo, a gradici e "contentgroup" cu a inverti hopi ora di trabou pa por yega na e contenido. E grupo tawata consisti di varios profesional di diferente sector y instancia, cu bou liderazgo di e lidernan di cada tema, a crea un contenido completamente contextualisa y actual. E ekipo aki conhuntamente cu sosten y guia tecnico di Augeo Foundation: Andrea y Roely y Stan van Haaren di UNICEF NL, a logra crea un producto educativo, informativo y relevante pa tur Supervisor di Codigo, Trainers Codigo y e profesionalnan na Aruba den e sectornan di enseñansa, henter area social, husticia y salubridad.

Banco Central Europeo ta prepara pa futuro di placa

(AP) - Marcando su di 2 aniversario diaranson, e Banco Central Europeo ya caba ta proponiendo un diseño pa e version digital di e euro, respondiendo na presion di e tecnologia den desaroyo cu por cambia con ta usa placa durante e banco su proximo decadanan.

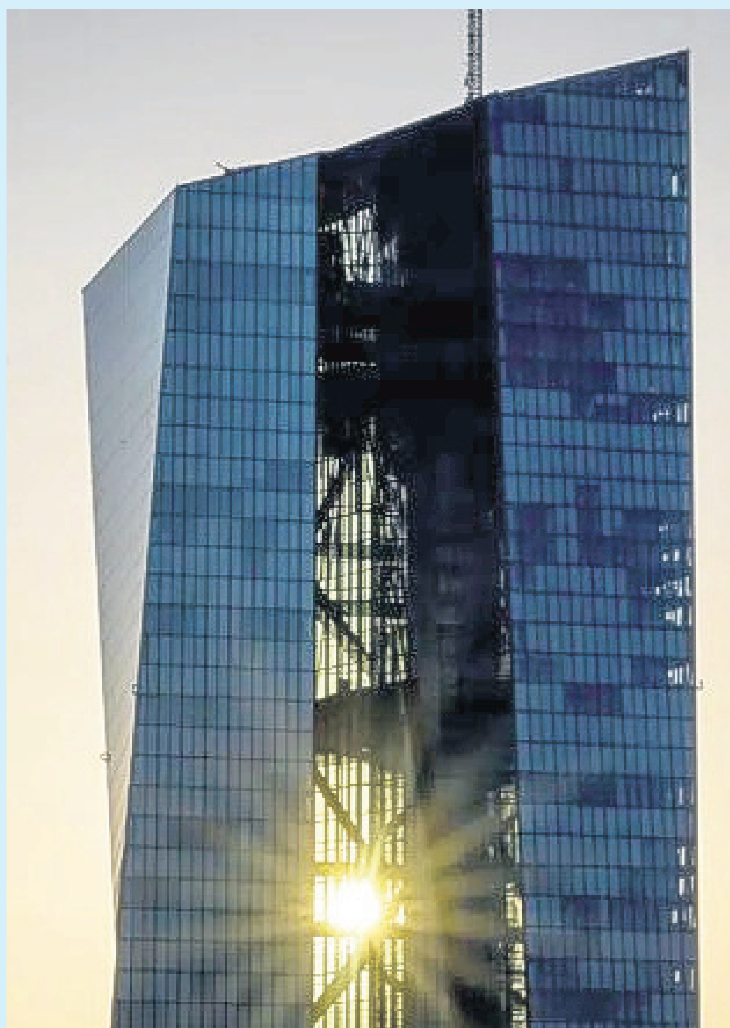
President di e banco Christine Lagarde a bisa cu e euro digital por ofrece un manera pa hende por cumpra cos sin mester depende riba proveedornan di servicio controla pa companianan cu no ta Europeo. Esakinan por inclui Mastercard, Visa, Apple Pay y Google Pay.

E Union Europeo su comision ehecutivo ta premira di crea un legislacion tocante e idea den e siguiente simannan segun e oficial, mientras e banco lo publica un propsocion detaya pa e diseño di e moneda digital den october.

Banconan central mundialmente, incluyendo e reserva federal di Merca, ta cautelosamente studiando monedanan digital mirando cu cada biaha pagonan of placa cash ta hala for di caminda pa duna paso na pagonan electronico. Algun economia mas chikito manera Nigeria, Bahamas y Jamaica ya caba a introduci monedanan digital, mientras cu China ta den e periodo di conduci testnan.

Banconan central tambe ta respondiendo na e aumento di criptomoneda, cual a trece preocupacion cu algun dia hendenan por scoge formanan rival di placa digital cu por surpasa e monedanan nacional.

Monedanan digital di un banco central lo ta un manera safe y stabil di pago, na diferencia di criptomoneda, cual tin un balor cu por disminui na cualkier momento. Union Europeo a bira e lider global den duna e aprobacion final siman pasa cu ta pone regla pa e sector di criptomoneda.

Mirando cu Europa ta considera su propio moneda digital basa na e banco, e pregunta mas grandi ta; Con esaki lo mehora loke ya caba ta disponibel pa e clientenan?". Na esaki Philipp Sandner, e president di Blockchain Center na Frankfurt School of Finance & Management a contesta cu "ningun hende tin e contesta aki, nisikiera banco central.

Ajax ta rechasa fiesta di victoria pa team femenino, citando moral di e club

DutchNews.nl) – Team femenino di futbol Ajax, cu a gana e titulo di liga pa prome biaha den cinco aña e temporada aki, no ta bay haya un recepcion pa celebra nan victoria. Alcalde di Amsterdam, Femke Halsema a invita e team na un ceremonia riba balcon na e Leidseplein – e sitio tradicional – pero e club mes a rechasa e oferta.

"Ajax a pidi e alcalde pa reconsidera," e club a bisa noticiero Nu.nl. "Nos no ta sostene e momento ni e lugar."
En particular, e hecho cu e muhenan a gana e titulo dia 7 di mei ta nifica cu momentum pa e celebracion a caba, Ajax a bisa. E club tambe ta preocupa cu no tin hopi hende ta bay yega, "loke no lo ta bon pa e imagen di futbol femenino." Ademas, Ajax a bisa, "e falta di ambiente di celebracion rond di Ajax en general, cual ta vincula na e prestacion di e team masculino e temporada aki, ta hunga un rol."
Ajax actualmente ta na di tres lugar den e liga y ta placa pa mal prestacion.

Oficialnan di e ciudad a bisa cu nan ta lamenta e decision di e club pero cu ningun celebracion por tuma lugar sin cooperacion di e club.

Sinembargo, sostenedornan di futbol femenino a critica e club. Escritor di futbol, Amber van Lieshout a bisa cu e movida tabata un "berguensa enorme," mientras ex-hungador Merel van Dongen a bisa: "cu amigonan asina, ken mester enemigo. Mi ta hopi decepciona den loke ta supose di ta mi club."
E club principal di sostenedornan di Ajax, AFCASC, tambe a opone e idea, bisando cu "e sentimento entre nos sostenedornan rond di e debacle deportivo e temporada aki no ta permiti pa experimentonan manera e celebracion proponi pa e team femenino." E asociacion tambe a acusa e alcalde y oficialnan di gemeente di haci declaracionnan politico.

Ningun team femenino den historia a haya un fiesta publico despues di gana e titulo di liga Hulandes.

Corte Spaño ta habri investigacion riba abuso racial contra Vinicius Junior

(AP) — Un corte Spaño a habri un investigacion hudicial ayera riba un supuesto crimen di odio perpetra pa tres hende aresta e siman aki pa abusa racialmente di hungador di Real Madrid, Vinicius Junior durante un wega.

Vinicius, kende ta color scur, a bira suheto na termento racista diadomingo na Valencia na Stadion Mestalla, cual ta bay haya parti di su tribuna cera pa proximo tres wega como castigo. E delantero Brasileño varios biaha a bira victima di abuso similar e temporada aki.

E corte basa na Valencia a bisa den un declaracion cu ta bay pidi Vinicius pa duna testimonio via video-conferencia. Vinicius anteriormente e aña aki ya a papia dilanti hues den otro caso di abuso racial den su contra. El a bisa e tempo ey cu e no ta bay acepta un disculpa y ta spera pa castiga e abusador.
E hues tambe a pidi pa e club di Valencia identifica e guardianan di seguridad na e wega pa asina posiblemente nan por duna testimonio y pa conserva cualkier material audiovisual di e partido for di minuut 72 pa un posible estudio.

Federacion di futbol Spaño ayera parcialmente a acepta un apelacion di Valencia pa e castigo cu a ricibi pa e incidentenan racista diadomingo. E comite di apelacion a reduci e ceramento parcial di Stadion Mestalla di cinco pa tres partido y a reduci e boet di e club di 45mil na 27mil euro. E club a bisa cu e castigo tabata "inhusto y desproporcional" pasobra e club a actua rapidamente pa yuda identifica y prohibi e fanaticonan acusa di abusa Vinicius.

Tres fanatico a keda deteni pa polis diamars, y libera pendiente investigacion.

Reglanan nobo den ciclismo Britanico ta prohibi muhe transgenero di competi den evento elite femenino

(AP) — Ciclistanan cu a nace homber no por core den eventonan elite femenino di ciclismo Britanico bao un politica nobo di participacion transgenero y no-binario publica pa e cuerpo gobernante ayera.

Reglanan nobo pa evento competitivo, cual ta bay implementa e aña aki, ta bay mira e caredanans epara den categoria "abierto" y "femenino", cu muhe transgenero, homber transgenero, individuo no-binario y esnan cu nan sexo asigna na momento di nace ta masculino siendo eligible pa competi den categoria abierto.

E categoria femenino ta keda pa esnan cu a keda asigna sexo femenino na momento di nace, y pa homber transgenero cu ainda no a cuminsa terapia di hormona.

E categoria masculino ta bay ta consolida den e categoria abierto, den cual esnan cu a keda asigna sexo femenino na momento di nace tambe por competi si asina nan ta desea.

E politica nobo ta resultado di un revision di nuebe luna cu a inclui un proceso di consulta cu ciclista y stakeholdernan, incluyendo miembronan di team Reino Uni, como tambe un estudio di investigacion medico disponible lidera pa oficial medico principal di Ciclismo Britanico, Dr. Nigel Jones. E investigacion aki a mustra un bentaha cla den prestacion pa individuonan cu ta pasa door di pubertad como homber, y uno cu no por mitiga completamente cu supresion di testosterona.

Ainda no tin un fecha poni pa implementacion di e reglanan nobo, cual Ciclismo Britanico a bisa solamente cu ta bay ta pa fin di aña, dunando tempo pa cambio na regulacion tecnico y discucionnan cu UCI, e cuerpo gobernante di ciclismo, tocante implementacion.

BONDIA ARUBA

BISTA POLITICO

Prome minister Evelyn Wever-Croes (MEP)

Ta felicita minister Tjon y henter veld social cu avancenan den cuadro di proteccion di muchanan

Diahuebs a tuma luga presentacion di e asina yama "Toolkit digital" di Codigo di Proteccion. Prome Minister Evelyn Wever-Croes a hiba palabra na e ocasion, resumiendo e trayecto y proceso cu e profesionalnan a encamina. Prome Minister a felicita Minister Rocco Tjon y tur e profesionalnan cu a traha hunto pa e logro aki.

Capacity-building ta un termino masha uza den e temponan aki y sigur nos ta puntra nos mes, kico esaki por nifica pa nos isla y su profesionalnan. For di juli 2021 un ekipo chikito (Glenda Hernandez, Stan van Haaren, Anna Kroon y Sue-Ann Ras), tabata consciente cu recurso financiero ta un reto y p'esey mes a dicidi pa haci henter e proceso amplio pa aplica pa e fondonan Europeo cu algun proyecto particularmente cu e meta, con pa haci Codigo di Proteccion algo duradero y sostenibel pa nos profesionalnan. Tabata un sorpresa grandi y alentador, ora cu e noticia a yega cu Aruba a bin na remarca pa haya fondo den luna di december 2021 y mas ainda cu hasta a haya un parti di fondo for di Nationale Post Lotterij di Hulanda.

Si nos para keto un rato na e termino; Capacity-building, esaki ta defini como e proceso di desaroya y fortalece e habilidad-, insticto-, capacidad-, proceso- y recursonan cu e organisacionnan y comunidad mester pa sobrevivi, adapta y prospera den un mundo cu ta cambia rapidamente.
Aruba, pa chikito cu e por ta, nos profesionalnan sigur ta hopi bon ekipa cu experiencia, experticio, conocemento y habilidad. Y talbes ora a cuminsa crea e contenido di e toolkit digital Codigo di Proteccion, cu tabata na maart 2022, talbes e tempo ey tabatin cierto duda y kisas hasta miedo. Sinembargo e team di lider di cada tema (Surella Croeze, Efraim Suurendonk, Jullie-Ann Thode, Laura Rumahloine y Sue-Ann Ras), conhuntamente cu e contentgroep a sa di presenta e necesidadnan principal relaciona cu uzo y conocemento di Codigo di Proteccion.

E contentgroep tabata consisti di varios profesional di diferente sector y instancia, cu bou liderazgo di e lidernan di cada tema, a crea un contenido completamente contextualisa y actual. E contentgroep tabata consisti di: Surella Croeze, Efraim Suurendonk, Jullie-Ann Thode, Laura Rumahloine, Sue-Ann Ras, Dorilis Werleman, Deborah Lejuez, Swinda Dumfries, Johnny Boekhoudt, Jeanmiree van der Werf, Jermin Bell, Gwendolyn Tromp, Cinthia Quant, James Sneek, Stephanie Croes, Marelene v.d. Linden y Joanne Seferina. E team aki conhuntamente cu sosten y guia tecnico di Augeo Foundation: Andrea y Roely y Stan van Haaren di UNICEF NL, a logra crea un producto educativo, informativo y relevante pa tur Supervisor di Codigo, Trainers Codigo y e profesionalnan na Aruba den e sectornan di enseñansa, henter area social, husticia y salubridad.
Desde 1 di april 2021 Codigo di Proteccion a drenta na vigor y ta un proteccion pa nos muchanan di 0 te 18 aña. No tabatin un draaiboek y su implementacion tabata basa riba "action learning". Y si tin un cos cu sigur e team di Codigo, cu awor 2 ta resorta bou di e Departamento di Mucha y Hoben, tabata boga pe for di comienso ta, pa duna atencion continuamente na e profesionalnan cu ta traha sea directo of indirecto cu mucha.

Ta di aplaudi cu ya tin un investigacion haci relaciona cu e implementacion di Codigo di Proteccion, conhuntamente cu sra. Eugene Clementia di Universidad di Aruba, unda cu e investigacion aki ta indica cu Codigo di Proteccion tin potencial riba varios aspecto, manera; e profesionalnan ta opina cu por uza Codigo di Proteccion pa tur tipo di abuso di mucha, si e profesionalnan uza Codigo di Proteccion por contribui na detecta inmediatamente y preveni abuso di mucha, reduci incidente di abuso di mucha y Codigo di Proteccion ta parti di un acercamento preventivo sostenibel den caso di abuso di mucha na Aruba.

Eugene Clementia y Sue-Ann Ras ta bezig ta finalisando esaki pa finalmente presenta henter e documento como e resultado na boso. Cu e investigacion aki, DMH ta haya un mihor bista con pa sigui den e siguiente periodo pa haci Codigo di Proteccion mas fuerte y asina contribui na un mihor futuro pa nos muchanan, cu sigur merece esey y nos como Gobierno di Aruba ta comprometi tambe cu esaki.

No por keda sin menciona e importancia pa highlight e sintimento di gratitud cu Union Europeo, cu ta kere den nos hendenan y pais. Child safeguarding ta un exigencia di e Comision Europeo, y ta e accion cu mester tuma pa promove e bienestar di nos muchanan y proteha nan di tur daño. Proteccion kiermen, proteha nos muchanan di abuso y maltrato, preveni daño (fisico, emocional) na desaroyo y salud di nos muchanan, sigura cu nos muchanan ta crece cu e provision di siguridad y cuido efectivo, tuma accion pa permiti pa tur nos muchanan tin un mihor resultado y asina por ta ciudadano bon forma y educa pa contribui na desaroyo di su dushi isla.

Finalmente, Prome Minister Wever-Croes a enfatisa cu conhuntamente cu Minister Tjon y henter Gabinete, a pone atencion na tur loke ta bienestar, proteccion y siguridad di nos muchanan y esey no lo cambia. "Semper por sigui conta cu mi sosten incondicional pa nos sigui traha hunto cu un solo meta y vision, pa brinda un mihor Aruba pa nos futuro generacion." Prome Minister a gradici Minister Tjon, e profesionalnan cu a traha cu alma y cuerpo y tambe Augeo Foundation y Unicef NL, pa e logro. "Boso a demostra cu ora nos ta kere den algo y nos traha hunto, nos ta logra cosnan grandi y nos por logra aun hopi mas," Prome Minister Wever-Croes a finalisa.

*Bista Politico ta un seccion di **Bon Dia Aruba** specialmente pa brinda oportunidad na tanto partido politico como politico individual pa expone nan opinion. Contenido publica di ningun manera ta refleha opinion di **Bon Dia Aruba** y ta pa responsabilidad exclusivo di e organisacion/individuo cu ta ofrece esaki pa publicacion. **Bon Dia Aruba** ta reserva e derecho di no publica texto ofreci, si esaki segun e medio no ta cuadra cu e normanan di decencia cu nos ta mantene, pa evita contenido cu ta innecesariamente ofensivo. Esaki suheto na evaluacion exclusivo di **Bon Dia Aruba**.*

BISTA POLITICO

Lider di partido Curpa, Eric Ras:

Kico mester sucede pa nos pueblo rechasa mal gobernacion

Miho bo keda keto y a pasa pa sabi cu habri bo boca y mustra con bobo bo ta. Ora bo construi riba un fundeshi di mentira tardi of tempran bo edificio lo cay den otro. Ora bo hiba un campaña di mentira lo bo por spera di bay recoge un cosecha di mentira.

Awe nos pueblo ta bibando den dolor door di a kere politiconan mentiroso cu durante campaña a primiti cielo riba terra. Hopi papia pero nada di contenido. Berdad satanas ta bin bisti na carne pa asina logra su metanan. E gobierno mentiroso aki di berdad a logra su meta pa faborece un grupito mientras mayoria tin cu biba den miseria mientras e clase media ta desapareciendo. Nos mester kere di berdad e lema cu World Economic Forum esta cu pueblo lo no tin nada y pueblo lo ta feliz.

Minister di economia ta papia di negoshinan ilegal cu no ta paga belasting y ta calcula di ta 1.2 biyon di florin cu no ta drenta den caha di gobierno. Esaki ta motibo pa kico cu mester bin cu BBO na frontera y esaki simplemente un argumento fofo y sin base. Tin berdad negoshinan cu no ta paga belasting pero nos no ta kere cu e ta yega na e suma ey. Bida na Aruba ta asina caro cu hende no por biba di un sueldo minimo mas. CBS a splica na placa chikito cuanto placa un persona mester tin pa por hiba un bida dignamente cual ta awg.2528,=. Nos grandinan tin di biba cu un pensioen di awg.1215,= y for di eynan nan mester paga nan eigenbijdrage na remedi, awa y electricidad, grondbelasting, huur etc, sin papia mes di esnan cu no tin trabao y esnan cu ta biba di onderstand. E hiperinflacion cu ta sutando Aruba ta haci bida di cada ciudadano hopi mas dificil. Gobierno no ta interesa den nos grandinan y ta prefera laga nan muri. Partido Curpa a bisa mas cu un biaha cu nos mester honra nos grandinan y no deshonra nan. Saba ta keda den un ambiente insigur y nos ta mira cu e minister en bes di duna cara ta prefera busca un conflicto. Partido Raiz ainda no kier realisa cu partido mep a tuma e bolo pa nan so y simplemente ta laga partido Raiz luci hopi malo. Aruba Post NV tambe ta sigui den problema sin cu nan lo por mira un luz na horizonte.

Un otro situacion cu ta hala atencion den e ultimo lunanan ta e overtime di polisnan. Fuera cu nos cuerpo policial tin scarsedad di personal. E motibo ta cu gobierno ta prefera di hunga cu seguridad di polisnan y nos pueblo door cu no tin klas nobo di opleiding. Den e ultimo añanan na 6 ocacion no tabata tin opleiding di polis. Pa añanan largo polisnan a wordo maltrata pa gobierno tras di gobierno. Si nos mira bon mayoria empleadonan publico a wordo maltrata pa mal maneho di gobierno. A laga polisnan traha den un edificionan cu ta malo pa salud di e trahadornan. Tin rapport traha for di aña 2013 cu ta relata e mal estado di warda di polis Oranjestad. A prefera di tene e contenido di e rapport scondi pa hopi aña y di e forma ey ignora e salud di nos polisnan. Un edificio no ta bay atras di un dia pa otro sino e ta dura hopi aña si no tin mantencion ta tuma lugar. Esaki nos gobierno ta campeon aden. Nos pais a wordo goberna pa partido MEP y pa partido AVP.

E concepto di ley di matrimonio di mesun sexo a yega Parlamento. Tin procesonan ainda cu mester tuma lugar prome cu e wordo trata pa nos parlamentarionan. Segun nos por a compronde cu casi 17 mil a firma un peticion pa gobierno bay cassatie. Partido Curpa a trece pa dilanti cu cassatie lo tuma su tempo y e otro caminda ta via di Parlamento por presenta un concepto di ley cual partido Accion21 a haci uso di dje pa presenta un concepto di ley pa e matrimonio di mesun sexo. Si e ley aki wordo trata den Parlamento entre 15 pa 16 parlamentario lo vota na fabor y asina wordo aproba. Nos parlamentarionan supuestamente Cristian cu ta forma parti di un gobierno cu ta di acuerdo cu e metanan di desaroyo sostenibel agenda 2030. Un agenda cu ta contra leynan di Dios y e parlamentarionan aki tin miedo di tuma un posicion y bisa gobierno ta basta. E agenda aki ta pa caba cu e famia, nos criaturanan y tambe contra di tur nominacion Cristian y asina mes e supuestamente cristiannan ta keda colga na gobierno. P'esey mes partido Curpa ta keda e unico alternativo pa un cambio caminda bienestar general lo ta na prome lugar.

Minister Geoffrey Wever (RAIZ):

Pabien na IBS cu apertura di nan oficina na Holland House Colombia

Dia 24 di mei 2023 Minister Geoffrey Wever tabata tin e honor di por a forma parti di e inauguracion di e oficina di comerciante di Aruba, Sr. Derrel Maxwell di IBS na Holland House Colombia.

IBS ta un di e negoshi di Aruba cu ta habri su oficina na Holland House Colombia y ta bira e di 380 miembo afiliado di Holland House Colombia. Esaki ta un logro grandi pa comerciante Darrel Maxwell y su compania, y sigur un ehempel pa tur cu kier explora y crece den e mercado Colombiano.

Director di Holland House, Jan Willem van Bokhoven, a haci un enfasis di e posibilidadnan cu e como director di Holland House pa 10 aña caba ta mira como pontencial pa empresarionan di Aruba cu ta desea di inverti y hasi negoshi. Servicionan manera esnan cu IBS ta ofrece ta un di e varios posibilidadnan cu su persona ta wak como potencial empresarial.

Minister Geoffrey Wever ta felicita y desea Derrel Maxwell y IBS tur clase di exito, cu ta un logro grandi pa nos pais Aruba.

Wiskundekamp 2.0 2023

25 aña pasa nos a organisa e prome Wiskundekamp (e original) aki na Aruba. E aña aki nos lo organisa Wiskundekamp 2.0 cu e titulo: Di Aritmetica pa Matematica of manera na Hulandes nan ta bisa: Van Rekenen naar Wiskunde.

E wiskundekamp 2.0 aki ta un introduccion agradabel den wiskunde/matematica cu material completamente nobo pa hobennan di siglo 21 cu ta bay cuminsa Ciclo Basico 1 (EPB/mavo/havo/ vwo). Entre otro lo inclui Escape the Classroom (un forma nobo di traha) den e curso.

Desaroyador/organisador/ docente di wiskundekamp 2.0 ta drs. D.H.E. Angela (Donald) cu casi 40 aña di experencia den enseñansa na Hulanda y Aruba.

Fecha : 10 pa 14 juli 2023
Orario : 9'or pa 12'or di merdia
Tel. : 583-0902
Cel. : 730-1445 of 737-6284
E-mail : ilovemath297@gmail.com

Tur material ta inclui (map cu material di instruccion [leerstof], pen, potlood, geodriehoek, passer, kompasroos, scientific calculator cu 240 funcion, etui, puzzel). E participante ta keda cu tur material!
Tur material ta nobo nobo. Den pauze tin snack y drink. Na final di e curso e participantenan ta ricibi un certificado di participacion.

Inscribi awe mes. Cupo ta limita.
E hobennan ta gust'e sigur!

Cobransa di grondbelasting 2023 a sali

E cobransa tin fecha di 31 di mei 2023

Departamento di Impuesto a saca e cobransanan di grondbelasting 2023 y den e dianan venidero e contribuyentenan lo ricibi esaki via post. E cobransa tin fecha di 31 di mei 2023.

Ta trata di un cobransa cu ta sali tur aña pa e contribuyentenan cu ta doño di un propiedad inmobil of tin derecho riba un propiedad por ehempel e derecho di erfpacht of vruchtgebruik.

Pa fiha e suma di impuesto, ta importante pa stipula e balor di e propiedad riba mercado. A base di e balor aki ta haci e calculacion teniendo cuenta cu e tarifa stipula den ley.

Termino di pago
Ley ta duna e opcion pa paga e grondbelasting den un solo biaha of den termino. Departamento di Impuesto ta conseha tur contribuyente pa lesa e texto imprimi riba e cobransa cu hopi atencion pa cu e terminonan di pago. Aki ta sigui un skema di e terminonan di pago manera stipula pa ley.

Preferibel haci pago online
Por haci pago na un oficina di Departamento di Impuesto, MFA of via banco. Departamento di Impuesto ta recomenda pa haci pago di impuesto online via banco, preferiblemente via Aruba Bank of Banco di Caribe. E sistemanan di e banconan aki ta conecta automaticamente cu e sistemanan di DIMP y e mesun dia e transaccion ta keda registra den e sistema di Departamento di Impuesto. Ora di haci pago online mester scoge e opcion di Bill Pay y no Transfer. Ora di haci pago online menciona: grondbelasting 2023, number di cobransa y persoonsnummer. Di e forma aki Departamento di Impuesto por procesa e pagonan correctamente.

Areglo di pago
E cliente cu no por paga su cobransa di acuerdo cu e terminonan legal, por haci un peticion pa areglo di pago. Mester haci e peticion aki mas pronto posibel. Asina e cliente mes por evita cu Departamento di Impuesto ta continua cu e proceso di cobramento cu gradualmente por bira mas severo, locual por nifica tambe gasto extra pa e cliente. Pa mas informacion tocante e cobransa di grondbelasting por yama nos na e siguiente number di telefon 5227424.

Termino di pago	Fecha final pa haci pago	Suma di pago rekeri segun ley
E prome 2 terminonan di pago	30 di juni 2023	50% di e suma di cobransa pa cubri e prome y di dos kwartaal (jan – maart y april – juni)
Di tres termino di pago	30 di september 2023	25% di e suma di cobransa pa cubri e di tres kwartaal (juli – sept)
Di cuater termino (ultimo termino)	3 di januari 2024	25% di e suma di cobransa pa cubri e ultimo kwartaal (oktober – december)
Pa dia 3 di januari 2024 e cobransa di aña 2023 lo mester ta completamente paga.		

King Classic Sudoku

8						3		
6	3		8				9	
			9				2	
	2		4	1		6		
	6	8			7	1		
1					3	4		
		6						
		4	5				3	
		1		2				5

Difficulty: ★★★★ 5/27

Clasificado
ECONOMICO
aviso@bondia.com

Personal GRATIS max. 20 palabra
PASA LAGA BO AVISO NA OFICINA DI BON DIA ARUBA WESTSTRAAT#22 FOR DI 9:00AM-4:00PM
Email nos na classified@espnv.com

SERVICIO PUBLICO
Limpiesa pa cas y auto
Presure wash cura di cas
Laba muebles
Laba tapijt
Laba sienta di auto
Laba vloer
Tel. 593 9464

TA BENDE
Chopper Fl.25.00
3 Channel Intercom nobo Fl.25
Telephone (no Setar) Fl.25
Screenprotecflm Snsung
Gal Tap 2
Antglare (3pck) Fl.5.00
Tel. 582 3023 /593 8120

SERVICIO PUBLICO
Construction
remodelacion di cas, traha cas, apartment, traha y drecha dak, electricidad, verf pega mosaico, traha cura, plomeria. Bon prijs
Tel. 593 3141

SERVICIO PUBLICO
Buscando auto pa huur y na bon prijs? yama nos
Tel. 593 9953/ 593 8453

TA BENDE
BBQ Grill tipo cilinder "criyoyo" duradero
Prijs Afl.250
Tel. 569 7787

SERVICIO PUBLICO
Sushi den cura pa solamente 50,- pa buelta, nos ta lante lague limpi mane un soño.
Arubiano trahado
Call 592 5766

Sushi den cura?
Ta piki sushi cu pick-up grandi pa Afl 75,= pa buelta.
Yama nos na
561 4297 of 561 5179
Hasi Aruba Limpi.

SERVICIO PUBLICO
Nos ta chapi, corta y planta mata, brinda tur servicio cu bo cura mester. Tira sushi afo, tur esaki na un super bon prijs
Tel. 738 1908

SERVICIO PUBLICO
Pa tur trabou di tapiceria di mueble, auto, yate y barco.
Nos ta haci trabou di cabana y bambu y nos ta verf
Tel : 569 7539 /737 3993

AUTO Y HERO BIEU
Nos ta piki auto, airco y bateria bieu pornada. Frigidaire, stoof, wasmachin, tv ta 10,=.
Yama 561 4597 / 561 5179
Arubiano Balente

TA BENDE
Combo di regalo pa tur ocasion:
Mugs, kerki di biña, tablashi cu leyenda
Pa mas informacion
Cell whatsaap 567 2907

TA HUUR
Se alquila habitacion con todo incluido
Brikstraat na Playa
Tel.564 1979

SERVICIO PUBLICO
Sra. ta haci cas y negoshi limpi tambe por cuida baby y hende grandi part time y full time
Tel. 740 7573

SERVICIO PUBLICO
Ta haci tur trabou di construccion y carpinteria y tur cos cu ta furamento di stul di bambu, cabana y toldos
Tel : 746 0518 / 569 7539

SERVICIO
Unified One Events
Photos , films, wedding
Tel. 749 2533

SERVICIO PUBLICO
Ta traha y renoba Cas
ta traha y drecha dak, ta basha vloer, pleister, verf cas, traha cura, pega mosaico y azulejo-
Tel.563 4168

SERVICIO PUBLICO
Nos ta haci trabou di plomeria, electricidad, hardineria incluye hiba sushi
Handy man.
Tel.742 6250

SERVICIO PUBLICO
Mi ta chapi, lanta sushi, corta mata, transporta frigidaire, wasmachine biew, drecha cas, etc.
Tel. 564 1979

SERVICIO PUBLICO
Pa haci trabow di verf y chapi, tur mantencion di pafor di cas
Yama y puntra pa Benito na
Tel.630 5185

TA BUSCA
trabou pa haci cas limpi, negoshi of oficina
Tel.561 3910

SERVICIO PUBLICO
Handyman
Pa trabouw di verfmento plumbing tuberia, chapi, limpieza di cura, drecha mata
Tel : 567 1108

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio pa haci reparacion di porta, ventana y hopi mas. Arubiano Balente
Pa mas informacion por yama
Tel. 563 6762

FOR RENT
Bunita cas na Gold Coast 3 camber 2 1/2 baño, sala, comedor, cucina y patio. Pa mas informashon por whatsapp
+58 414 614 7440

SERVICIO PUBLICO
Pa trabou di data-entry of update di bo administracion pls contact:
Tel.5682339

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio di electricista en general corto circuito y mantencion
Tel.566 5026

TA HUUR
Un camber cu tur cos inclui na Brikstraat 1
Tel.564 1979

SERVICIO PUBLICO
Masaje relajante, sports masajes, aroma terapia, piedras calientes, reflexologia, faciales
Sabana Basora # 157 P.Ch.
Tel. 561 8520

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece pa cuido di mucha di dialuna pa diabierna y weekend. Pa informacion
Tel. 558 7310

SERVIO PUBLICO
Ta ofrece pa verf y chapi cura bon prijs. Nos ta hiba e sushi. Yama pa mas informacion na
563 4828 / 5679610

SERVICIO PUBLICO
Hacemos todo tipo de construccion, reparacion de casas, pintura, acabados finos, jardines, patios, techos a buenos precios
Tel. 569 7539 / 746 0518

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord (close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Eagle	Centro Medico-
Tel. 587 9011	Tel. 584 5494

EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line 11141	
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

DWJZ cera pa un siman

En conexion cu trabounan grandi na e edificio di Directie Wetgeving en Juridische Zaken (DWJZ) na Schotlandstraat 53, ta cera e dienst pa publico pa un (1) siman entrante dialuna 29 di mei.

Balie tambe lo ta cera pa publico durante e siman aki. Pa casonan di urgencia di apostille y/of legalisacion por traha un cita pa: diahuebs 1 di juni of diabierna 2 di juni di 8 pa 11 or di mainta via e-mail adeline.olivieira@dwjz.gov.aw.

Segun calculacion die e duracion di e trabou, DWJZ ta programa pa reanuda su servicionan segun su orario normal entrante dialuna 5 di juni 2023.

DWJZ ta yama un y tur danki p'e comprension.

Ignite Your Feminine Power- charla virtual pa hende muher

Den menos cu 1 siman, riba diamars 30 di mei venidero di 2or pa 6or lo tuma lugar e cumbre virtual (virtual summit) 'Ignite Your Feminine Power'. E evento aki ta diseña pa e hende muhe cu ta considera su mes un high-achiever y ta cla pa trece cambio den su bida personal y profesional pa asina experiencia bida na un forma mas trankil y placentero.

E idea pa e evento virtual aki a nace despues cu life coaches Kristel Browne y Ana Maria Tromp a reuni algun biaha pa un coffee date y a bin na e conclusion cu e manera con mayoria hende muhe ta bibando nan bida no ta uno cu ta sirbiendo nan.

Influencianan social, cultural y experiencia di bida ta haci cu hende muhernan mayoria bes ta sinti presion pa mester por haci tur cos, ta tur cos, y pa profila nan mes na un cierto manera. Ta wordo spera di e hende muher cu e ta exitoso den tur aspecto y cada area di su bida, esta den su carera, como mama, como pareha, amiga etcetera. Stress, ansiedad y burn-out ta algun di e sintomanan cu e hende muhe cu ta considera su mes un high-achiever y cu ta haciendo su best pa balansa tur cos, lo por experiencia a consecuencia. Esaki por tin efectonan negativo ariba su salud y calidad di bida.

Durante e virtual summit 'Ignite Your Feminine Power', 5 orador di Aruba den persona di Kristel Browne, Ana Maria Tromp, Dina Alexander, Derin Kucuk y Carina Wever, lo splica con conectando cu e energia femenino interno por trece cambio positivo den e bida di e hende muhe. Cada orador lo papia desde nan area di experticio compartiendo nan conocemento y experiencia personal riba temanan manera energia interno femenino y masculino, mindfulness, sexualidad, sensualidad, intimidad, body work y hopi mas.

Participantenan lo haya tips sumamente valioso y un plan practico cu ta sirbi como guia pa cuminsa cambia nan bida. E charlanan lo tuma lugar live di 2or di merdia pa 6or di atardi, pero pa esnan cu no logra sigui full e evento live virtualmente lo tin un 'replay' disponibel, pues por wak e grabacion back na cualkier momento.

E meta di e virtual summit aki ta pa conscientisa y educa, pa demostra y comparti cu e hende muhe cu ta considera su mes un high-achiever cu ta posibel pa biba bida na un manera cu lo sirbie miho, door di scucha su curpa y conecta cu su fisiologia, su necesidadnan, deseonan, balornan y tur locual cu ta trece placer y paz mental na dje.

Pa mas informacion y/of registracion por bishita e pagina di Facebook: Ignite Your Feminine Power.

Un seminario cu ta priminti di ta uno unico cu informacion valioso tocante salud mental

'Mental Health In Business: Body-Mind-Soul' ta e di ocho seminario di You Inc.

Diasabra awo lo tuma luga e di ocho seminario di You Inc. 2023 organisa pa Rotaract Club of Aruba. Un seminario cu durante añanan a crece y bira uno cu ta bon atendi pa tanto hoben como adulto. E aña aki, despues di dos aña di ausencia, Rotacact Club of Aruba ta bin bek cu You Inc. cu lo tin como topico 'Mental Health in Business: Body.Mind.Soul'.

Salud mental ta un topico cu ta toca nos tur, mas ainda mirando e ultimo desaroyonan cu tin riba nos isla y tambe rond mundo. Esaki lo ta un seminario unico y interesante pa tur esnan cu kier sa mas di e importancia di salud mental pa nan bida personal, pero tambe bida profesional. E mainta aki lo conta cu tres orador, cada un lo cubri un topico. Como orador pa cu e topico di 'Body' lo tin Dr. Sandy Roga, un di Aruba su dokternan quiropractico cu lo elabora riba e topico di nos sistema di nervio y con esaki ta relata na nos salud mental, e parti personal y tambe na trabou. Pa elabora mas riba e topico di 'Mind' lo tin como orador Shanti, un entrenador di 'Mindfulness at Work', cu lo trata e topico di stress na trabou y lo duna herment pa por enfrenta esaki. Finalmente, pa e parti di 'Soul', Anthony Martina cu ta un 'entrepreneur' y 'storyteller', lo conta di su propio dificultadnan na trabou y den su bida priva y con e a sa di surpasa esakinan.

Moderacion lo ta den man di nada mas y nada menos cu Mauro Caralps cu ta un figura conoci den nos comunidad. Mauro tin su mesun podcast titula 'Self-Making' y lo ta encarga pa guia e publico presente, oradornan y tambe e panelistanan durante e mainta aki. Como guia virtual lo tin Mingli Chung cu ta un 'Business Coach' cu tambe lo guia esnan presente por medio di 'pop-ups' virtual, dunando un 'flow' na e evento aki y tambe palabranan sabio cu sigur lo ta di bon uso pa tur esnan presente.

E mainta lo conta tambe cu tres panelista cu lo discuti riba locual e oradornan presenta, treciendo dilanti nan propio experiencia. E panel lo conta cu Luenne Pieters, Directora di Departamento di Impuesto, cu lo provee esnan presente cu su storia como mama, directora y studiante di MBA y con el'a surpasa dificultadnan den su bida profesional. Otro persona cu lo forma parti di e panel lo ta Veer Alwani di 'Becoming Veer' cu lo conta su storia como un hende homber transgenero y con esaki ta afecta su salud mental na trabou. Finalmente, e panel lo conta tambe cu Diana Salcedo cu ta un psicologo y cu lo comparti su opinion profesional riba salud mental na trabou y tambe den bida personal.
E seminario You Inc. 'Mental Health in Business: Body-Mind-Soul' lo tuma luga diasabra awo, 27 di mei di 9'or di mainta te cu 1'or di merdia den Hilton Ballroom. Entrada ta obtenibel via Pay.aw. Bin haya sa mas di con nos curpa ta maneha stress, haya herment con pa maneha stress na trabou y yena bo alma cu energia. Keda inspira y motiva pa logra bo metanan personal y profesional. Nos ta warda bo!

Publico por vota pa e candidatonan pa Appeltje van Oranje 2023

38 proyecto cu chens di ricibi un di e premionan di Oranje Fonds

For di 31 mei, publico por vota riba e 38 proyectonan cu ta candidato pa un Appeltje van Oranje. E proyecto cu logra acumula mas tanto voto lo pasa mesora pa e ronda di dies finalista. Tur aña, Oranje Fonds ta otorga Appeltjes van Oranje na proyecto social excepcional cu ta di importancia pa hende den nos comunidad. E aña aki, pa di prome bes lo por vota tanto pa proyecto di Hulanda como di e parti Caribense di Reino. E aña aki, e proyectonan participante ta di Aruba, Boneiro y Corsou. Votacion ta keda habri te cu dia 9 di juni, na stem.oranjefonds.nl.

E aña aki, tema di Appeltjes van Oranje ta Facilitado/Intermediario den Bario. Esey ta nifica cu e premionan di e aña aki lo bay pa iniciativa 'di habitante di bario pa habitante di bario' cu ta fomenta contacto entre bisiña di bario cu di otro manera no sa topa otro. Oranje Fonds a scoge e tema aki pa e edicion di 2023 mirando cu e tipo di iniciativa aki ta indispensabel pa nos comunidad. E tipo di proyectonan aki ta importante. y mirando cierto desaroyo den comunidad, nan ta birando hasta mas importante.
Crucial
Por ehempel, contacto entre bisiña di bario ta sufriendo como consecuencia di individualisacion y embeyecemento. Ademas, e barionan ta birando mas y mas diverso i, debi na esey, origen, edad y estilo di bida di e habitantenan ta cada bes mas divergente. Fuera di esey, tabatin hopi cortamento di gasto, a costo di e sitionan caminda hende ta topa otro y di otro maneranan pa fortifica nos comunidad. Pero conexion entre hende ta crucial pa por tin un comunidad caminda e habitantenan di bario ta sinti un compromiso cu otro, ta busca drechi di otro y ta cuida otro y nan bario. contacto social entre e habitantenan di un bario ta sirbi como un reda di siguridad pa tur cu por tin mester di dje. Tambe, e contactonan aki ta sirbi como un base importante pa combatimento y pretension di problema manera soledad, pobresa y conflicto entre hende.
Tres Appeltje
E 38 iniciativanan ta uni e habitantenan di un cantidad di bisindario den Reino. Aunke esey ya caba ta un prestacion excepcional riba su mes, ta tres Appeltje van Oranje so por otorga. E cantidad di voto cu e candidatonan haya lo yuda determina ken lo pasa pa e buelta di dies finalista. En todo caso, e proyecto cu acumula e mayor cantidad di voto lo pasa. For di e dies finalistanan, un hurado lo scoge tres ganado.

Reina Máxima
Na october, Reina Máxima, patrocinado di Oranje Fonds, lo entrega e premionan. E tres ganadonan lo ricibi un figura di brons, obra di Prinses Beatrix, y un suma di 25.000 euro.

Oranje Fonds
Pa Oranje Fonds, un y tur ta conta. P'esey, nan ta traha pa un comunidad den cual un y tur por participa y niun hende no ta keda desampara; un comunidad di compromiso mutuo, caminda nos ta duna otro un man, caminda hende tin oportunidad igual y ta sinti cu nan tin un conexion cu e otro habitantenan di bario. Oranje Fonds ta haci esaki apoyando esnan cu ta tuma iniciativa y poniendo nan den contacto cu otro semper cu por. Esaki ta posibel, entre otro danki na apoyo di de Nationale Postcode Loterij, de Nederlandse Loterij, Vrienden y diferente otro partner. Rey Willem-Alexander y Reina Máxima ta e patrocinadonan di Oranje Fonds.

Potret ©Oranje Fonds.

CAS PRINCESA ARUBA a habri inscripcion

**Cas Princesa Aruba ta e fundacion cu ta organisa e 3 certamennan cu ta combina educacion y beyesa cu otro.
Pa e aña aki, tur mucha y pre-teeners cu ta entre e edadnan 5 pa 15 aña por inscribi pa ta parti di e competencianan di Princess Beauty-, Little Beauty- y Pre-teen Beauty 2023. E certamen final ta den november.**

Durante e temporada, e participantenan lo tin un programa educativo basa riba Aruba su cultura y tambe tayernan riba cuido personal y beyesa general.
Por tuma contacto cu fundacion Cas Princesa Aruba via e paginanan di Facebook of Instagram. Tambe por yama 7399449.

Cancelacion di vuelo y welga ta genera preocupacion pa caos di biahe na Europa durante berano

(AP) — British Airways a cancela decenas di vuelo ayera, culpando problema di computer pa afecta plannan pa miles di pasahero na comienso di un weekend festivo hopi druk – un inicio dificil pa e temporada di biahe di berano na Europa.

E fayonan tecnico y e welga di personal di aeropuerto na Europa ta generando preocupacion pa un ripiticion di e caos di biahe aereo despues di pandemia berano ultimo, cu a genera retraso, cancelacion y montañanan di maleta perdi for di London te Suecia te Amsterdam.

Mayoria di e 42 vuelo afecta na London tabata riba rutanan cortico na y for di Heathrow, e aeropuerto mas druk di Europa. Problemanan cu computer riba diahuebs a causa cu avion y tripulacion tabata fuera di posicion ayera, loke tabata spera di ta e dia di mas druk pa biahe aereo na Reino Uni desde prome cu pandemia di coronavirus.

Otro vuelonan a keda retrasa, cu algun pasahero incapaz di check in online. Ta spera cu biahe ta bay ta specialmente druk durante proximo dianan mientras un weekend di tres dia ta coincidi cu un festividad di henter un siman pa mayoria di scol na Reino Uni.

E industria ta preparando pa un temporada di berano druk y sperando pa evita un ripiticion di e desaster aña pasa, tempo cu aeropuerto y aerolinea a lucha pa cumpli cu demanda cu a aumenta despues cu a elimina restriccionnan pa pandemia.

Asociacion di Transporte Aereo (IATA) a adverti cu welga, incluyendo di personal di aeropuerto manera contolador di trafico, ta "causa pa preocupacion" principalmente na lugarnan manera Francia. Accion laboral di trahadornan Frances luchando contra gobierno pa motibo di reforma di pensioen a resulta den hasta 30% di vuelo cancela na e di dos aeropuerto mas druk na Paris, Orly, riba algun dia.

Na Reino Uni, guardianan di seguridad na Heathrow a lansa un welga di tres dia diahuebs pa motibo di pago despues di pone trabao plat durante periodonan druk e aña aki, incluyendo Pasco di Resureccion.

Chevron "positivo" tocante plan Israeli-Cypriot pa tuberia di gas natural

(AP) — Compania di gas y petroleo Chevron ta "positivo" tocante un plan di Israel y Cyprus pa un tuberia cu lo hiba gas natural riba lama for di ambos pais na Cyprus, unda lo haci esaki likido pa exportacion pa Europa y otro partinan di mundo, un oficial a bisa ayera.

Minister di Energia di Cyprus, Giorgos Papanastasiou despues di combersacionnan cu vice-presidente pa Exploracion y Produccion di Chevron, Frank Cassulo, kende ta di bishita, a bisa cu e compania tambe kier scucha e punto di bista di otro compania di energia atendiendo un reunion proximo siman unda gobierno di Cyprus ta bay presenta e plan formalmente pa asina sigura sosten di inversionista.

Chevron a presenta gobierno di Cyprus cu un plan pa desaroya su deposito Aphrodite riba awa sur di e isla, descubri prome na 2011 y calcula di contene 4.2 triyon pia cubico di hydrocarbon.

Papanastasiou tambe a punta riba declaracionnan recien di un ehecutivo senior di ExxonMobil, kende a bisa cu e compania di gas y petroleo ta interesa den e plannan entre Israel y Cyprus. ExxonMobil ta propietario di dos licencia pa dos di e 13 area di Cyprus – of bloki – cu ta parti di su zona economico exclusivo. E compania ya a descubri un deposito di gas considerable y e prospecto pa descubri mas ta mustra "prometedor."

Papanastasiou a bisa AP siman pasa cu al menos dos compania mayor di petroleo y gas – ademas di Chevron – a expresa interes den e plan cu tin meta pa inspira mas prospecto, agilisa e desaroyo di e depositonan y sigura cantidadnan adecua di gas pa Cyprus independisa di petroleo importa y reduci gasto di generacion di energia.

Total di Francia, y Eni di Italia, tambe ta partner den un consorcio cu tin licencia di exploracion pa siete bloki. E tayer proximo siman ta bay trece hunto tur compania involucra den exploracion di hidrocarbon cerca di Cyprus como tambe fabricante di tuberia y planta pa haci likido, inversionista y otro compania di tecnologia halto, incluyendo companianan Israeli.

E proyecto di planta pa haci likido y tuberia su atraccion clave ta su costo abao relativo na otro metodonan di exportacion, permitiendo companianan pa recupera nan inversion inicial y genera ganashi hopi mas rapido.

E tuberia di alrededor di 320 kilometer ta calcula pa costa 450 miyon euro y e planta pa haci likido 1 biyon euro.

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 27 Mei 2023 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Gezondheidsproblemen in buurt Parkietenbos

Pagina 2

De ene meer voor ‘friends’..., De ander meer voor ‘family’..

Pagina 4

Comerciantenan Uni bezorgd over de invoering van BBO aan de grens

Pagina 5

Gezondheidsproblemen in buurt Parkietenbos

Inwoners van Parkietenbos vragen de autoriteiten om onderzoek te doen naar wat er aan de hand is in de buurt vanwege de gezondheidsproblemen.

Onlangs heeft ons redactie informatie ontvangen van inwoners van Parkietenbos, waarin ze hun zorgen uiten over het welzijn van hun gemeenschap, vooral degenen die in de buurt van het Parkietenbos-afvalstort wonen.
Ze hebben gemeld dat ze de afgelopen dagen hebben opgemerkt dat er veel stof/stank en rook uit de vuilnisbelt komt en zich verspreidt in de buurt.

Ze hebben verschillende meldingen ontvangen van ernstige hoofdpijn, ademhalingsproblemen en misselijkheid bij inwoners, inclusief kinderen, die met name de afgelopen drie dagen lijden. Ze proberen de omvang van dit probleem in kaart te brengen.

Ze hebben de autoriteiten op de hoogte gesteld van deze situatie, met name minister van Natuurlijke Hulpbronnen Ursell Arends, waar inwoners hebben gevraagd om een onderzoek omdat er verschillende kinderen ziek zijn geworden en mensen klagen over hoofdpijn.

Ze adviseren ook om eventuele gezondheidsproblemen te melden aan de lokale gezondheidsautoriteiten (DVG Aruba) en het Ministerie van Volksgezondheid.

In januari 2020 publiceerde het lokale nieuwsportaal Noticiacla een artikel met de kop "Overheid onderzoekt overlast voor inwoners van Parkietenbos", waarin werd vermeld dat als er een officiële klacht was ingediend, ze zouden gaan onderzoeken.

Bij het indienen van een klacht door een gezin dat in dit gebied woont, werd vermeld dat ze overlast van rook ondervonden vanwege de vuilnisbelt op dat moment, wat door minister van Volksgezondheid, Dangui Oduber, tijdens een persconferentie werd bevestigd.
"Op basis hiervan zullen we niet alleen deze klacht controleren, maar we moeten ook de gezondheid van de inwoners in dit hele gebied controleren, zodat we kunnen zien wat de gevolgen en effecten zijn van de vuilnisbelt in deze buurt," aldus Oduber.

Hoewel de functionaris zei dat het onderzoek zou plaatsvinden, heeft hij de periode en degenen die verantwoordelijk waren niet gespecificeerd.

Tot op heden zijn inwoners niet op de hoogte of dit onderzoek heeft plaatsgevonden, noch welke gevolgen en effecten deze situatie kan hebben op hun gezondheid, maar het is waar dat ze de afgelopen dagen gezondheidsklachten hebben ervaren.
Tot op heden weten bewoners niet of dit onderzoek heeft plaatsgevonden, noch welke gevolgen en effecten deze situatie kan hebben op hun gezondheid. Wat wel waar is, is dat ze de afgelopen dagen gezondheidsklachten hebben ervaren.

Ons redacteur heeft contact opgenomen met minister Arends over deze situatie waar bewoners mee te maken hebben, waarop zij antwoordde: "Overdag is er geen activiteit in de verbrandingsoven. De vuilnisbelt staat ook niet in brand. Daarom heb ik het departement gevraagd om monitoring uit te voeren om te zien wat de overlast is die de bewoners en de buurt treft." Minister antwoordde.

Foto van de vuilnisbelt is met dank aan Facebook-gebruiker Habitante Parkietenbos en de foto van de verbrandingsoven is van minister Arends, die deze naar de redacteur heeft gestuurd en aangeeft dat de verbrandingsoven gisteren niet in bedrijf was.

Geen extra BBO...Zonder inflatoir effect

In ons recent commentaar ten aanzien van de invoering van de omzetbelasting bij import hebben we nog geen aandacht besteed aan de mogelijke inflatoire effecten van deze fiscale maatregel. Nu wel, en laten we beginnen met het standpunt van de regering weer te geven. Kort gezegd is het standpunt dat de toevoeging van een extra schakel in de keten van de omzetbelasting (BBO) geen inflatie met zich mee hoeft te brengen, want de ondernemer die de BBO betaalt bij de import krijgt eventueel restitutie (zoals bij de BTW) bij verrekening van hetgeen bij import is betaald, bij de declaratie van de BBO die zij van klanten hebben ontvangen. In de praktijk kan die klant zowel een andere onderneming zijn die een product afneemt van de importeur, of een eindconsument.

Even als voorbeeld: een bedrijf importeert in een bepaalde maand voor 1 miljoen florin aan goederen. Over dit bedrag wordt 7% BBO betaald, in dit geval dus Afl. 70.000. Laten we veronderstellen dat de goederen worden verkocht over een termijn van zes maanden. Dit zal niet in alle gevallen zo zijn, maar daarom is het maar een voorbeeld. De importeur declareert in de volgende maanden zijn omzet, die kleiner zal zijn dan het gehele bedrag. We weten het niet zeker, omdat de overheid geen nadere informatie verschaft, maar we kunnen ons in ieder geval voorstellen dat de BBO in die specifieke maand wordt gedeclareerd en dat het bedrag in mindering wordt gebracht bij het aanvankelijk betaalde en terug te ontvangen bedrag.

Dit zou betekenen dat de onderneming geen redenen zou hebben om tot prijsverhoging over te gaan? In principe krijgt de onderneming het aanvankelijke bedrag terug. Echter, er zijn nog meer factoren waarmee rekening moet worden gehouden. Om te beginnen werkt een onderneming niet altijd met eigen geld, sterker nog, in het merendeel van vooral grote importen werkt men samen met een bank. In het genoemde voorbeeld zou de onderneming meer geld moeten lenen om alles te financieren wat met de import te maken heeft. De toename van kosten is onvermijdelijk en de enige manier om de winstmarge aan te houden is het doorgeven van een prijsverhoging aan de klant. Er zijn nog andere kosten die kunnen stijgen. Bijvoorbeeld, het totaal aan goederen dat het magazijn ingaat moet verzekerd worden. Verzekering van goederen die vervoerd of opgeslagen worden geschiedt op basis van de waarde van de goederen en de factuur die getoond wordt zal een hoger bedrag tonen omdat er BBO is betaald. In ieder geval kunnen we ons voorstellen dat op grond van de meer dan 2.000 miljoen florin die jaarlijks wordt geïmporteerd de toename van de financiering een zekere inflatie kan veroorzaken. Als we aannemen dat de helft van de totale import extern wordt gefinancierd, dan hebben we het over een bedrag van zeker Afl. 140 miljoen extra dat de handel bij de bank gaat zoeken. En we hebben nog geen bank gevonden die dit gratis doet.

Wat de extra kosten betreft van het verzekeren van goederen in opslag, kunnen we geen betrouwbaar cijfer noemen. Hoewel we niet alle aspecten van de zaak kunnen benoemen, bij gebrek aan informatie hoe precies deze maatregel gaat uitwerken in de nadere wettelijke details, lijkt het ons aannemelijk dat de invoering van de omzetbelasting bij import een zeker inflatoir effect zal hebben. Bovendien zal dit een zeker effect hebben op de prijzen die worden doorberekend aan de volgende schakel(s), hetgeen een cumulatief effect zal hebben. We hebben dus niet de middelen om een schatting te geven noch is het onze taak om dit te doen en zolang de overheid het standpunt handhaaft dat de maatregel geen inflatie zal veroorzaken, zal er ook geen overheidsonderzoek worden gedaan.

Het is anderzijds niet mogelijk een evenwichtig beeld te geven van deze zaak zonder vermelding van de positieve kanten van de voorgestelde belastingmaatregel. Zonder enige twijfel treft de heffing van BBO bij import alle ondernemers, ook die dit doen zonder geregistreerd te zijn als onderneming. Zij zullen een stijging zien in hun kosten want zij kunnen geen verrekening van de BBO aanvragen. Als ze besluiten hun 'leven te beteren' en zich laten registreren, kunnen ze voor verrekening in aanmerking komen maar van de andere kant zal men de klant de BBO in rekening moeten brengen. Dit draagt inderdaad bij tot een 'level playing field' waar iedereen verplicht wordt belasting te betalen en een betere concurrentiepositie moet zien te bereiken via meer creativiteit in andere zaken, niet via belastingontduiking. Ook heeft de officiële registratie als onderneming gevolgen voor de registratie van hun loonlijst, met afdracht van loonbelasting en sociale premies als gevolg, hetgeen een positief effect zal hebben op de overheidskas en op de fondsen voor sociale zekerheid.

Wat is dan eigenlijk het probleem in deze zaak waaraan we behoorlijk veel aandacht hebben besteed? Twee dingen komen hierbij naar voren. Een is het onvermogen van het apparaat om de beoogde wettelijke wijzigingen op tijd klaar te hebben, wellicht door gebrek aan deskundig personeel, dat weten we niet.

Het andere is het gebrek aan informatie, dat mogelijk het gevolg is van een gebrek aan goede wil om fatsoenlijke informatie te bieden. Af en toe een kreet slaken dat men zo transparant is lijkt ons niet genoeg. De hele kwestie doet ons denken aan het proces van invoering van de BBO in 2006, waar hetzelfde gebrek aan informatie van overheidszijde tot uiting kwam. Dit terwijl in deze digitale wereld degelijke informatie uitbrengen bijna niets extra's kost. We zijn zeventien jaar verder en kunnen nog steeds geen verbetering zien...

SABA weet niet wat de subsidie is voor het jaar 2023

Stichting Algemene Bejaardenzorg Aruba (SABA) heeft een persconferentie gehouden om bepaalde informatie naar voren te brengen die zij belangrijk vinden voor de gemeenschap om te weten, en om vragen over SABA op te helderen.

Deze stichting bestaat al 52 jaar. Het begon als een privé-initiatief in de particuliere sector, en is inmiddels gegroeid en heeft drie locaties, namelijk San Pedro di Verona in Playa, huis Mari Stella in Savaneta en Centro di Cuido in San Nicolas.

David Meijer, voorzitter van de Raad van Toezicht, zei dat SABA begon met het bieden van hulp aan ouderen die behoefte hadden aan een basiszorgomgeving, om de dag door te brengen, te eten en te slapen. In het begin genoten deze personen over het algemeen een redelijke gezondheid en was er voldoende tijd voor enkele uren per week zorg van huisartsen. SABA fungeerde als een verzorgingshuis.

Gedurende de jaren werd SABA geconfronteerd met cliënten met een combinatie van chronische en ernstige aandoeningen die gespecialiseerde zorg nodig hadden. Ze hebben drie specialisten ouderengeneeskunde, twee fysiotherapeuten, een psycholoog, een logopedist en andere medewerkers. Op dit moment zijn er, zoals Meijer aangeeft, 287 medewerkers en nog eens 20 freelance medewerkers, samen met een aantal vrijwilligers, waaronder de toezichthoudende raad die ook op vrijwillige basis werkt.

De Raad van Toezicht van SABA bestaat uit professionals en experts uit verschillende vakgebieden, zoals artsen, accountants, financiële controllers, ingenieurs, bankiers, universitaire experts op het gebied van governance, en anderen. "Ze hebben allemaal een hart voor onze ouderen en ze verrichten al het toezichtswerk volledig op vrijwillige basis", aldus Meijer.

Hij meldde dat SABA een zaak bij de rechtbank heeft aangespannen om het Landsbesluit voor 2023 te verkrijgen en duidelijkheid te krijgen over de subsidie voor 2023; minister Ursell Arends, verantwoordelijk voor Ouderenbeleid, heeft deze zaak niet gewonnen. "Dit is van primair belang om alle operationele beslissingen te kunnen nemen." In de rechtszaak merkte Meijer op dat deze "niet-ontvankelijk" werd verklaard, wat betekent dat de zaak door SABA naar de LAR werd gestuurd.

Maar op dit moment heeft SABA beroep aangetekend tegen de beslissing omdat er duidelijkheid nodig is over de subsidie om SABA op een verantwoorde manier te kunnen beheren, de kwaliteit van de zorg te behouden en eventuele calamiteiten te voorkomen. Tot op heden heeft SABA het vakantiegeld nog niet ontvangen om haar medewerkers in juni te kunnen betalen, aldus Meijer. Bovendien levert SABA sinds 2017 een financieel rapport van samenstellingsverklaring door een deskundige accountant.

Op dit moment zijn ze bezig met een beoordelingsverklaring, waarbij ze aangeven dat er offertes op tafel liggen om direct aan dit werk te beginnen. Niettemin doen ze elk jaar hun best om aan het financiële rapport te voldoen.

Een van de vragen die naar voren kwam en die ze wilden verduidelijken, was of het waar is dat er geen bezuinigingen zijn op de subsidie van SABA. Meijer verklaarde dat het Landsbesluit van 2020 spreekt over een bezuiniging van 12,6% vanwege de Covid-19-pandemie, wat neerkomt op 5% van het salaris dat de medewerkers hebben opgegeven. Maar afgezien daarvan is er ook nog steeds een bezuiniging van 7,6% op de subsidie van SABA, zoals hij aangaf, en ze begrijpen dat andere stichtingen wel 100% van hun subsidie ontvangen.

Tijdens de bijeenkomst met minister Arends werd duidelijk gemaakt dat de regering geen verplichting heeft om subsidie aan SABA te betalen. Bovendien heeft SABA tot nu toe 3.193.895,21 florin betaald voor elektriciteit en 773.999,15 florin voor water, wat in totaal neerkomt op 3.967.824,36 florin van 2017 tot 2022, exclusief de kosten voor brandstof en oliën die ze gebruiken om de was te doen.

Het totale bedrag aan subsidie volgens hun jaarverslag van 2019, vóór de pandemie, bedroeg ongeveer 22,5 miljoen florin, waarvan 19 miljoen naar salarissen van de medewerkers ging. "Het is niet SABA die heeft besloten om medewerkers salarissen te geven, ze houden zich aan de salarissen die de overheid in het verleden heeft toegekend, en de CAO garandeert dat werknemers een bepaald salaris moeten ontvangen," merkte Meijer op.

Wat betreft het budget van SABA voor het jaar 2023, hebben ze geen kennis van de details, en dat is de reden waarom ze een zaak tegen de overheid zijn begonnen.

Meijer benadrukte ook dat SABA op geen enkel moment zelfstandig heeft besloten om een verpleeghuis te worden zonder overleg met de overheid. Ze begonnen met het bieden van huisvesting voor ouderen die behoefte hadden aan basiszorg, maar in de loop der jaren begonnen de ouderen gezondheidsproblemen te ervaren waarbij sommige ernstige gevallen ziekenhuisbehandeling met een ambulance vereisten.

Onder andere om de efficiëntie te verbeteren, kosten te verlagen en te voldoen aan de groeiende behoefte aan intensievere zorg, zag de overheid in 2011 de noodzaak om een verpleeghuis op te zetten en zij verplichtten zich financieel te ondersteunen via het AZV. Ze besloten dat er een specialist op het gebied van ouderenzorg nodig was om SABA effectiever te kunnen bedienen. Op dit moment zijn er drie specialisten, zoals Meijer heeft gemeld. Met dit alles verzekerde Meijer dat SABA niet zelf heeft besloten om van koers te veranderen en gespecialiseerde diensten te bieden.

Bovendien heeft het management van 2003 tot 2017 doorgewerkt met deze aanpak van gespecialiseerde medische diensten naast reguliere zorg. Bovendien wordt in het Landsbesluit 2020 vermeld dat de diensten die SABA moet verlenen bestaan uit intramurale verpleging, dus ze weten niet waarom minister Arends heeft gezegd dat SABA zelf heeft besloten om een verpleeghuis te worden, terwijl dit duidelijk wordt aangegeven in het budget van het Landsbesluit 2020.

Ze hebben besloten om een rebranding te doen toen SABA 50 jaar bestond om iedereen op de hoogte te stellen van wat ze deden, dus ze hebben hun naam veranderd in Centro di Cuido Medico Cronico (CCMC), wat niet iets nieuws of anders is, maar alleen een naamswijziging om beter weer te geven wat SABA daadwerkelijk biedt qua diensten.

Meijer benadrukte dat patiënten in SABA te maken hebben met complexe gezondheidsproblemen die de kwetsbare ouderen met chronische aandoeningen treffen. "Deze ouderen hebben minimaal vier gelijktijdige complicaties en hebben 24/7 zorg nodig. We hebben te maken met ziekten zoals diabetes, neurologische aandoeningen, multiple sclerose, dialyse, gastro-intestinale aandoeningen, de ziekte van Parkinson, dementie, hart- en vaatziekten en traumatisch hersenletsel, en tot slot patiënten die wondzorg nodig hebben zoals ulcera en huidaandoeningen, om er maar een paar te noemen. Ze hebben niet alleen continu toezicht en monitoring nodig, maar ook het gebruik en de combinatie van verschillende medicijnen die ernstige gevolgen kunnen hebben als ze hun medicatie niet krijgen of als ze niet worden gecontroleerd door een specialist."

Wat zorgwekkend is, is dat patiënten met chronische aandoeningen steeds jonger worden en de zorgbehoefte toeneemt. Huisartsen zijn niet beschikbaar tussen 22.00 uur en 09.00 uur, en het Wit Gele Kruis behandelt tot 15.00 uur 's middags. In het kort verzekerde Meijer dat ze patiënten hebben die binnen 24 uur kunnen overlijden als ze geen gespecialiseerde zorg krijgen. "Het is niet zo simpel als het verplaatsen van patiënten, je haalt ze uit een veilige omgeving waar SABA hen waardigheid en levenskwaliteit biedt, en je plaatst ze in een volledig onzekere situatie waar ze niet op voorbereid zijn, met een zeer grote kans dat ze binnen 24 uur overlijden," zei hij.
Aan de andere kant heeft Remo Kock, directeur van SABA, benadrukt dat ze altijd hun best hebben gedaan om te communiceren met de minister, en ze benadrukken dat gezinnen met patiënten in SABA hen niet mogen negeren omdat "onze specialisaties ons in staat stellen deze mensen op een zeer specialistische manier te helpen, onze artsen zijn geriatrische specialisten en dat is iets wat je alleen in een verpleeghuis vindt."

Vanwege de toename van ziektegevallen moest het aantal bedden worden verminderd toen er een bezuiniging van 12,6% werd doorgevoerd, en ze moesten geld dat ze hadden gereserveerd voor investeringen gebruiken. "Die 12,6% is niet genoeg, het is 2,9 miljoen minder om dezelfde kwaliteit van zorg te bieden aan dezelfde hoeveelheid mensen, waarvan 75% gevorderde dementie heeft," zei Kock.

Het is daarom noodzakelijk om goed te kijken naar het management dat Minister Arends wil implementeren, "of het effectief is en of het menselijk is voor onze eigen mensen." Als SABA terugkeert naar een verpleeghuis, stellen ze zichzelf de vraag: waar moeten al hun cliënten naartoe? Aangezien zij het enige verpleeghuis op Aruba zijn en de komende 10 jaar een verwachte toename van 20% in de bevolking van 65 jaar en ouder in Aruba zal zijn, zal er behoefte zijn aan geavanceerde zorg. De overheid draagt momenteel al 1/3 van de medische kosten vanwege de vergrijzing die ze nu al ervaren. Er zullen naar schatting 550 bedden nodig zijn in de komende 10 jaar. Dit zijn zorgen die ze hebben geuit.

De ene meer voor 'friends'...,

De ander meer voor 'family'...

Recentelijk heeft de Stichting Deugdelijk Bestuur Aruba aan onze Premier de suggestie gedaan om een speciale erkenning en verontschuldiging uit te spreken voor de schade die de politieke partijen sinds 1986 hebben berokkend aan de gemeenschap. Terwijl de minister zelf nog niet heeft gereageerd, heeft haar partij een reactie gegeven die we ook hebben gepubliceerd. In onze editie van gisteren is daarop weer een reactie gekomen van de stichting. Hierin gaf men antwoord op de stelling van de partij waarin verschillende zaken worden aangegeven die bijgedragen zouden hebben tot meer integriteit en transparantie binnen de overheid. Het is niet de intentie om hier de wederzijdse standpunten te herhalen maar we willen eerder wijzen op de permanente problemen die we blijven houden naast de pogingen die er inderdaad zijn geweest om verbetering aan te brengen.

Het is allereerst belangrijk erop te wijzen dat werken aan integriteit niet automatisch betekent dat er een verbetering te zien is. Wat onze aandacht trok was dat de partij wel wijst op de bereikte verbeteringen zonder dat wordt besproken in hoeverre de genomen maatregelen werkelijk verbetering hebben betekend op het desbetreffende gebied. Bijvoorbeeld: de Staten hebben een wet goedgekeurd om de institutie Ombudsman (en Kinderombudsman) een wettelijke basis te geven, maar tot op heden is er geen Ombudsman benoemd en waarom niet? Omdat men op het grandioze idee is gekomen dat de Ombudsman als hoog college van staat opgenomen dient te worden in de Staatsregeling. Niet dat we daartegen zijn maar de wet is voldoende basis voor de Ombudsman om alvast te kunnen functioneren. Erger nog, zonder wet blijft de opneming in de Staatsregeling zonder de nadere invulling van taken en bevoegdheden van de Ombudsman. Als men werkelijk een regering wil zijn die staat voor integriteit, dan zorgt men ervoor dat de Ombudsman aan het werk kan en dat men diens werk respecteert. De hele kwestie van in de Staatsregeling opnemen lijkt nu eerder een voorwendsel te zijn om geen Ombudsman te hebben, met het gevolg dat Aruba als enig land in het Koninkrijk nog steeds geen Ombudsman heeft.

Er is ook een Bureau Integriteit Aruba ingesteld dat een wettelijke basis nodig heeft om effectief te kunnen opereren, specifiek waar het gaat om toezicht uit te oefenen. Waar is die wet dan? Ook hier moeten wij maar veronderstellen dat het gaat om een vertraging die zeer gelegen komt terwijl alles verder gaat in de trant van 'business as usual'? Er wordt gesproken over een 'Good Corporate Governance Code' die zou zijn ingevoerd. Prachtig, wanneer krijgen we eindelijk eens een tekst te zien met de regels van goed bestuur waaraan alle overheidsentiteiten dienen te voldoen? Ook hier weer: is er een wet onderweg?

Er is toezicht gecreëerd op de financiën van politieke partijen. Die dienen dus hun jaarrekening in bij de Nationale Kiesraad, die niet eens over een administratief apparaat beschikt, laat staan dat men accountancy professionals heeft... Hoezo toezicht?

Het punt is dat men zich als overheid niet kan beperken tot het invoeren van bepaalde maatregelen, maar er moet ook begonnen worden met optreden op een wijze die overeenstemt met diezelfde maatregelen. En dat is net..., waar we geen verandering kunnen waarnemen. Op zich niet helemaal onlogisch, want geen enkele van die maatregelen die de partij vermeldt leidt automatisch tot wijziging van de politieke praktijk. En dat is precies waar een van de ergste politieke ziekten zich manifesteert: nepotisme. Laten we beginnen met te zeggen dat nepotisme, dus het voeren van een beleid dat vooral vrienden en familie bevoordeelt, met baantjes bij de overheid en bij andere overheidsinstellingen, bij projecten van de overheid en de publieke sector, bij aanbestedingen, of het ontbreken daarvan, bij de aanschaf van materiaal en diensten, iets van alle tijden is. Het is geen kwestie van uitsluitend de huidige regering van deze praktijken te betichten. In het verleden heeft vooral de andere 'grote' partij, die trouwens niet meer zo groot is, zich aan dezelfde praktijken bezondigd. Het verschil? Zij waren meer 'pro-vrienden'; terwijl de huidige regering meer 'pro-familie' is. Uiteindelijk maakt dat natuurlijk niets uit. Het betekent dat de nu aangebrachte veranderingen, die op zich positief zijn, geen effect hebben indien er niets verandert in de wijze waarop geregeerd wordt, waarbij men zich als het ware binnen opsluit met de 'vertrouwenspersonen' en tegen de rest van Aruba wordt gezegd: "Sorry, guys". Wij denken dat dit de essentie is van de terechte kritiek van de stichting, die meer en betere aandacht verdient dan de kritiek van de partij, die helaas afgedaald is naar het gewoonlijke, van enig niveau gespeende taalgebruik van de lokale politiek.

Welnu, denken we dat er een mentaliteitsverandering gaat plaatsvinden in de wijze van optreden in het openbaar bestuur, waarbij werkelijk inhoud wordt gegeven aan de genomen maatregelen ten behoeve van deugdelijk bestuur? Eerlijk gezegd, niet. Men mag niet vergeten dat het thema 'nepotisme', en de desastreuze gevolgen hiervan, al eerder naar voren is gekomen. Bij een van die gelegenheden heeft onze eigen premier te vuur en te zwaard bestreden dat wat zij deden nepotisme was. Wij moeten, met alle respect, hier tegenin gaan. De kwestie Eagle LNG, die de stichting naar voren heeft gebracht, is een levend voorbeeld van hoe nepotisme in de praktijk functioneert, waarbij bovendien een einde wordt gemaakt aan de pretenties die de regering heeft van het bedrijven van transparantie.

We kunnen bezig blijven met de invoering van zoveel wetten als men zelf wenst, of waar men onder Nederlandse druk toe verplicht wordt; zolang er geen diepgaande mentaliteitsverandering plaatsvindt, blijven we zitten met de realiteit van nu en alle tijden, de ene meer voor vrienden, de ander meer ten behoeve van familie.

Forensisch onderzoek bij de Directie Infrastructuur en Planning (DIP) naar de huizen in Sero Colorado

Tijdens een persconferentie op maandagochtend heeft premier Evelyn Wever-Croes een uitleg gegeven over de onderzoeken binnen de Directie Infrastructuur en Planning (DIP), waarbij benadrukt werd dat het enige lopende forensisch onderzoek bij de DIP betrekking heeft op Sero Colorado en dat er geen lopend strafrechtelijk onderzoek is.

Wat dit onderwerp betreft, werd vermeld dat voormalig minister Marisol Lopez-Tromp het onderzoek naar Sero Colorado is gestart voordat het kabinet Wever-Croes aantrad. De reden voor het onderzoek is dat er is opgemerkt dat veel mensen die in deze huizen wonen, de huizen aan het opknappen zijn zonder een vergunning om er te wonen, en daarom is het belangrijk om dit onderzoek te doen om te zien wie er in deze huizen woont en wie de eigenaar ervan is. Zodra het onderzoek is afgerond, zal er overleg plaatsvinden met iedereen die illegaal in deze huizen woont om tot een oplossing te komen om de situatie te herstellen. "Er zijn verschillende verzoeken van mensen die geïnteresseerd zijn in een zaak in Sero Colorado, maar we moeten wachten tot dit forensisch onderzoek is afgerond. Zodra dit onderzoek is afgerond, kunnen we zeggen dat alle onderzoeken bij de DIP achter de rug zijn en kunnen we ons richten op positieve zaken voor de toekomst", aldus de premier.

De premier ging ook in op het onderwerp van verzoeken en toekenning van grond, waarbij ze uitlegde dat sinds het nieuws naar buiten kwam dat de directeur van de Directie Infrastructuur en Planning (DIP) tijdelijk afwezig is, ze overspoeld worden met telefoontjes en bezoeken van burgers die hulp vragen bij het verkrijgen van grond of verzoeken om grond.

De premier gaf aan zich bewust te zijn van deze situatie, waarbij verzoeken niet naar behoren worden afgehandeld en dat dit een frustrerende situatie is, maar helaas "kan de regering hier niets aan doen."
Zoals bekend, werd in 2020 als minister van Infrastructuur de bevoegdheid voor grondtoekenning overgedragen aan een team van vier personen, waaronder de directeur en de plaatsvervangend directeur. Sindsdien zijn zij verantwoordelijk voor het nemen van beslissingen over alle grondverzoeken en momenteel ligt de focus op het wegwerken van de achterstanden bij de DIP, zodat iedereen die een verzoek voor grond heeft ingediend, zo snel mogelijk een antwoord kan krijgen.

"Wij als regering kunnen niet beslissen wie wel en wie geen grond krijgt, of wie voorrang heeft op anderen. Dat is in strijd met de regels. Wat we echter wel eisen, is het wegwerken van de huidige achterstanden. Het doel is om via de DIP de ontwikkeling te bevorderen en te stimuleren die hier op Aruba nodig is", aldus de minister-president.

Zij bracht ook naar voren dat het probleem binnen de DIP een langlopend probleem is. De strafrechtelijke onderzoeken die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden, zoals bijvoorbeeld de Avestruz-zaak waarin destijds een voorkeursbehandeling werd toegepast, hebben het departement aanzienlijk geschaad. "Nu is het mijn taak om het te reorganiseren, ervoor te zorgen dat de dienstverlening aan de burgers verbetert, en dit is geen kwestie die zich in één, twee of drie jaar voordoet, omdat de wortels van de problemen diep doordringen in het departement. Het zijn grote zaken die spelen, maar het heeft nu onze prioriteit. Het is betreurenswaardig, omdat er mensen zijn die zich met hart en ziel inzetten en zij worden ook gegeneraliseerd als het gaat om slechte dienstverlening door het departement", zei zij.

Nu ligt de focus op organisatorische aspecten, zoals bijvoorbeeld wanneer iemand een verzoek indient voor landbouwgrond, wat zijn alle vereisten, zijn ze nog steeds allemaal nodig en hoe kunnen we het proces versnellen. Zodra aan alle vereisten is voldaan, moet de persoon een antwoord krijgen, of het nu ja of nee is, en dat is wat ze willen doen, zoals de minister-president al eerder heeft gezegd.

Handelarenvereniging Comerciantenan Uni bezorgd over de invoering van BBO aan de grens

De handelarenvereniging Uni heeft een persconferentie gehouden vanwege de verschillende discussies die momenteel in de gemeenschap gaande zijn over de implementatie van BBO aan de grens, die op 1 januari aanstaande zal plaatsvinden. Volgens de handelsgroep is dit een verontrustend onderwerp gezien de beperkte tijd tot die dag.

Francis Saladin heeft verklaard dat toen hij BBO op zichzelf invoerde, dit geen probleem leek te zijn, omdat de invoering van een soort omzetbelasting destijds op 3% lag, waarvan de impact niet zo ernstig was en de gevolgen veel minder waren. Op een gegeven moment werd de BBO echter verhoogd naar 6% en toen begon het probleem.

Sindsdien zijn bedrijven en mensen begonnen rechtstreeks in het buitenland te kopen vanwege het nadeel van 6% ten opzichte van een buitenlands bedrijf bij aankopen op de lokale markt. Een ander probleem dat ze zien met BBO is het gebrek aan naleving (compliance). Er zijn mensen die goederen verkopen maar geen BBO betalen, en dat legt druk op de regering omdat ze het geld dat ze aan belasting zouden moeten krijgen niet ontvangen. Maar tegelijkertijd is dit oneerlijk voor degenen die wel voldoen aan hun verplichtingen. "Opnieuw raak je betrokken bij een oneerlijke situatie en hier is waar Comerciantenan Uni het destijds over had met betrekking tot de OB (BTW), waarbij het idee was om een Arubaanse versie van de BTW te introduceren, iets eenvoudiger dan die van Nederland, en er ontstond een discussie over dat. Maar de BTW is vrij gecompliceerd, dus waarom zijn we destijds niet begonnen met een BBO aan de grens? Als een begin van de BTW, en dat is een van de punten die we naar voren hebben gebracht," meldde Saladin.

Toen de Fiscale Hervorming bekend werd, verzekerde Frans Ponson dat de regering vier maanden eerder met een BTW van 18% zou komen en dat dit chaos zou veroorzaken bij het volk van Aruba. Op dat moment kwamen de handelaren zelf met een idee hiervoor.

Wat hen zorgen baart, is dat volgens Ponson hun verzoek om de BBO te verlagen niet werd ingewilligd door de regering. Ze vroegen zich af waar de professionals met voorstellen hiervoor zijn. Zo kunnen ze alle punten van iedereen verzamelen, naar hen luisteren en uiteindelijk kan de regering een beslissing nemen. "Maar het is onverantwoordelijk vandaag om je vinger te wijzen naar professionals die nooit betrokken waren bij enig deel van de wet en waarvan geen van ons wakker werd," aldus Ponson.

"Hetzelfde werd gezegd dat er gesprekken zijn geweest over het verlengen van de deadline van 1 juni naar 1 juli, wat nog niet bevestigd is. Desondanks werd er verzekerd dat tegen 1 juli de handelaren de wet nog steeds niet begrijpen en dat mensen niet goed geïnformeerd zijn. 'Het publiek zal een veel hogere inflatie ervaren dan verwacht omdat mensen de wet niet begrijpen, en het is de verantwoordelijkheid van de regering om een training te geven, dingen correct uit te voeren en te luisteren naar alle standpunten die door elke sector naar voren worden gebracht,'" aldus de verklaring.

Krijgt de vrije zone...Een nieuw leven...?

De laatste tijd hebben we diverse pogingen kunnen waarnemen om de economische groei te stimuleren. Verschillende initiatieven, onder andere van het ministerie belast met economische zaken, betreffen met name de belangrijke landen in de regio zoals Panama en Colombia. Ook bestaat er interesse voor het aanhalen van de economische banden met Venezuela, maar dat zal niet kunnen rekenen op enig enthousiasme van onze kant. Dit land gaat nog steeds gebukt onder de meest abominabele dictatuur die Latijns-Amerika ooit heeft gekend en men zal dus goed in de gaten moeten houden wat wel en wat niet kan. Maar daarover een andere keer meer.

De twee eerdergenoemde landen zijn voor ons ook de belangrijkste handelspartners in de regio. De economische samenwerking uitbreiden lijkt dus een logische stap. Het is echter belangrijk om voor ogen te houden dat in die relaties de permanente situatie bestaat dat we mogelijkheden kunnen zoeken om onze import uit te breiden en te diversifiëren, maar we hebben niet zoveel te bieden als exportproduct. Zeker op korte termijn zien we hierin geen verandering komen. Zijn er dan andere veranderingen die onze economische positie kunnen verbeteren?

We hebben ook een mogelijke verandering gezien in het beheer van de vrije zone, waarbij recentelijk een compleet nieuwe raad van toezicht is benoemd. Men kan zich voorstellen dat dit niet zomaar gebeurt, maar dat er een plan in voorbereiding is. En het werd ook tijd want al jarenlang zijn er geen verbeteringen te zien in de bedrijfsvoering en de resultaten van deze staatsonderneming. Niet dat we concrete cijfers daarvan zien, want zoals zoveel overheidsbedrijven houdt Freezone Aruba ook de jaarrekening verborgen ware het een geheim. Het is niet voor niets dat wij regelmatig stellen dat, als de regering werkelijk belnag stelt in het voeren van een transparant beleid, men kan beginnen met het beschikbaar stellen van de jaarrekeningen van alle overheids- en semi-overheidsentiteiten. Natuurlijk weten we dat men dat niet gaat doen louter en alleen maar omdat wij dat zeggen, maar het zou een vorm van transparantie zijn die niets kost want al die documenten bestaan allang in digitale vorm. In ieder geval is de huidige situatie dat we nauwelijks een sarcastische glimlach kunnen onderdrukken als een of andere bewindspersoon prat gaat om de betrachte transparantie.

Maar, om terug te komen op het hoofdonderwerp; wat kan meer activiteit in de vrije zone voor ons betekenen en hoe komen we zo ver? Een van de mogelijkheden die bij herhaling is uitgeprobeerd is de vestiging van bedrijven in de vrije zone die de positie van Aruba als onderdeel van het Koninkrijk wensten te gebruiken, door een deel van het productieproces in Aruba onder te brengen om vervolgens export naar Nederland/ Europese Unie te kunnen realiseren. Dat is nu precies geen succes geworden omdat vanuit Europa daar een stokje voor gestoken is. Dit is het geval geweest met producten als suiker en rijst waarvan een gedeelte van het proces in Aruba werd gedaan. Zodra dit enig omvang van belang ging krijgen, werden er maatregelen genomen om dit een hal toe te roepen. De ervaring met het Europees beleid is dat men best wel bereid is om een paar miljoen euro uit te geven aan de onderlinge samenwerking tussen de aan EU-landen gelieerde staten in het kader van OCTA, maar op het moment dat zo'n land de basis wordt van een bedrijf uit een ander land dat export naar de EU pretendeert, wordt de muziek van een heel andere toon.

Uiteraard is dit niet de enige reden voor het moeizame bestaan van de vrije zone gedurende de laatste decennia, er waren andere die onder andere te maken hadden met het feit dat alle landen van enige omvang in de regio hun eigen vrije zone hadden, dus waarom naar Aruba komen? Ook moet rekening worden gehouden met de wijze waarop heden ten dage het goederentransport is georganiseerd. Bijvoorbeeld, als een onderneming op ons continent meer afzet zoekt in onze regio, is het aanleggen van een depot op Aruba in de vrije zone niet zo'n geweldig idee, want het transport voor de distributie blijft even problematisch als wanneer men dit blijft doen vanuit het land van origine. Er zijn wellicht meer factoren die bijdragen tot de niet al te rendabele situatie van de onderneming die de vrije zone beheert; het lijkt echter zaak van de overheid te vernemen waarom men denkt dat op een of andere manier men de vrije zone zou kunnen reactiveren, die meermaals is beschouwd als een ten dode opgeschreven zaak.

Het geval van de vrije zone brengt ons ook om het meer algemene thema van het gebrek aan exportproducten. Hierin is eigenlijk lokaal geen verandering gekomen, waar onder meer ons loonniveau, en ons prijsniveau, ons niet aantrekkelijk maakt voor de vestiging van productieactiviteiten, noch in de industrie, noch in de landbouw.

In die zin zijn er veel betere alternatieven in de regio. Het is echter niet voor niets dat vrijwel heel onze exportinkomsten waarmee we deviezen verdienen, uit de dienstverlening komen. En in dit kader is het niet uitsluitend toerisme waarmee we geld kunnen verdienen. In 2006 hadden we al een advies gehad van een aan de Werelbank/IMF gelieerde dienst om ons te concentreren op bijvoorbeeld medisch toerisme en hoger onderwijs. Sinds die tijd is er niet meer druk uitgeoefend om op deze gebieden meer te bereiken. Dit zijn de activiteiten die goedbetaalde banen opleveren, in plaats van steeds meer slecht betaalde lager geschoolden uit de regio aan te blijven trekken. We vangen af en toe geluiden op over 'kenniseconomie' en zijn het daar ook roerend mee eens, maar doe dan ook een poging om tot economische activiteiten die betere salarissen bieden, wel aan mensen met een goede opleiding... Kan het zijn dat we precies daar een probleem hebben?

Minister van Ouderen Zaken, Ursell Arends:

"De publieke discussie op dit moment leidt niet tot een winnaar"

Tijdens een persconferentie van de Arubaanse regering, die vanochtend plaatsvond, sprak Minister van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderen Zaken, Ursell Arends, over de zorgen met betrekking tot het beleid voor ouderenzaken.

"Ik geloof dat de politieke discussie, de publieke discussie op dit moment, niet leidt tot een winnaar, alleen maar verliezers," aldus Minister Arends over de huidige discussie in de gemeenschap, met name over het verschil tussen de Arubaanse regering en SABA.
Minister Arends gaf aan dat het beleidsdocument dat aan het Parlement is voorgelegd en het beleid dat zijn ministerie voert, gebaseerd zijn op drie prioriteiten: betere kostenverdeling, geschikte en aangepaste zorg en welzijn voor ouderen, en een verandering van perspectief.

Beter kostenverdeling
Arends legde uit dat dit punt verwijst naar het feit dat de focus niet alleen moet liggen op de huidige 194 klanten in SABA. Hij noemde dat er in totaal 620 ouderen op Aruba zijn die op dit moment zorg nodig hebben, en om dit te bereiken is er een betere kostenverdeling nodig.

Hij herinnerde eraan dat er in het parlement een motie is ingediend waarin de regering van Aruba wordt verzocht om binnen een periode van zes maanden te komen met een advies en onderzoek naar de mogelijkheid van een persoonsgebonden subsidie. Hij benadrukte dat er tegen het einde van het jaar duidelijkheid moet zijn of het onderdeel van een betere kostenverdeling ook de persoonsgebonden subsidie kan omvatten.
Minister Arends wees er ook op dat een van de andere aspecten die hij aanpakt in het kader van het eerste prioriteitspunt, de referentie is naar het instrument dat de zorgzwaarte meet (niveau van zorg). Op dit moment is er een zorgzwaarteniveau geïmplementeerd en beheerd door SABA, variërend van één tot vijf; maar de regering wil beoordelen of dit niveau van zorgzwaarte het beste instrument is dat van toepassing is op Aruba, en ook kijken naar de kosten die aan elk zorgzwaarteniveau zijn gekoppeld. Dit maakt ook deel uit van het punt van een betere kostenverdeling.

Aangepaste zorgdiensten voor de zorg en het welzijn van ouderen
Wat betreft het tweede prioriteitspunt, verwijst Arends naar het feit dat ouderen die in particuliere zorginstellingen verblijven, ook recht hebben op dezelfde soort zorg als die momenteel beschikbaar is in SABA.
Hij bracht naar voren dat in Nederland de regel is dat één ouderengeneeskundige voldoende is om 200 patiënten te behandelen. Op dit moment zijn er drie ouderengeneeskundigen die in totaal 194 patiënten in SABA behandelen, en hier willen ze dezelfde kwaliteit van zorg bieden aan alle 256 ouderen die in particuliere zorginstellingen verblijven.

Verandering van perspectief
Het derde prioriteitspunt richt zich op hoe de samenleving ouder worden bekijkt en benadert. Minister Arends benadrukte dat dit een sleutelpunt is voor de verandering van perspectief, waarbij wordt overgestapt van een medisch perspectief op ouderenzorg naar een meer sociaal perspectief.

"Wanneer ik hierover spreek, stel ik me voor als minister en als bestuurder, als de regering van Aruba, dat we een Aruba voorstellen waar ouder worden en ouderen niet langer geassocieerd worden met beperkingen, ziekte of isolatie. We zien een Aruba waar ouderen met trots, waardigheid en positieve energie van hun leven kunnen genieten, en dat is wat ik als minister van Ouderenzaken, de eerste minister belast met dit ministerie, wil veranderen in het perspectief van onze gemeenschap", benadrukte hij.

Om dit te bereiken, heeft zijn ministerie een beleidsnota ingediend die is gebaseerd op twee belangrijke punten. Ten eerste gaat het om gepaste zorg op de juiste plaats. Hij bevestigde dat de verandering van perspectief begint met zorg thuis, waar ouderen alle comfort, mobiliteit en ruimte hebben om te blijven genieten van hun eigen huis.

Daarnaast verduidelijkte hij dat in een brief van november 2022 op geen enkel moment heeft gezegd dat de regering van Aruba of hij als minister tegen een verpleeghuis is. Hij benadrukte dat de inhoud van de brief niet overeenkomt met hoe deze in de pers en publiekelijk is gepresenteerd. Op geen enkel moment heeft hij als bestuurder gezegd dat ze tegen een verpleeghuis zijn, omdat ze weten dat er behoefte is aan dit soort zorg.
Hij noemde dat als een centrum een gespecialiseerde privékliniek wil worden, dat mogelijk is, maar er moet rekening worden gehouden dat dit niet kan gebeuren met subsidie die bedoeld is voor de zorg voor ouderen.

"Dit is waar we allemaal even moeten pauzeren en begrijpen dat de brief, of hoe deze in de pers en publiekelijk wordt gepresenteerd, niet overeenkomt met de inhoud van de brief. Op geen enkel moment heb ik als bestuurder gezegd dat we tegen een verpleeghuis zijn, omdat we weten dat er behoefte is aan dit soort zorg", benadrukte Minister Arends.

Het tweede punt van het beleidsdocument richt zich op de sociale benadering van veroudering en zorg. Wat betreft zorg, is de focus gericht op het actief houden van ouderen in de gemeenschap, hun participatie en actief ouder worden.

Hij benadrukte dat dit niet betekent dat ouderen, zodra ze de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, thuis moeten zitten en niet langer bijdragen aan de arbeidsmarkt en de economie. "We willen zien dat onze ouderen blijven deelnemen, en dat is waar het beleidsdocument zich op richt", zei hij.

Volgens de minister moeten ook de twee punten van het managementplan worden toegevoegd, zoals eerder vermeld, heeft hij een Directie Ouderenzaken opgericht om elk van deze punten aan te pakken.
Hij heeft genoemd dat binnen dit departement een telefoonlijn zal worden geïmplementeerd, een helpdesk, met in totaal 13 professionals, variërend van directeur tot psycholoog, die binnen de Directie Ouderenzaken zullen werken om te zorgen voor het zorggedeelte, maar ook voor het sociale aspect en de veroudering van ouderen.
Hij benadrukte dat het een frustrerend proces is omdat het instellingsbesluit en het formatieplan voor de Directie Ouderenzaken sinds oktober vorig jaar gereed moesten zijn, maar dit is nog steeds niet het geval. Hij benadrukte dat hij hoopt dat dit binnenkort bij de Ministerraad kan worden besproken om een beslissing te nemen en zo vooruitgang te boeken met alle geplande trajecten, projecten en werkzaamheden die betrekking hebben op de Directie Ouderenzaken.

Om duidelijkheid te scheppen en inhoud te geven aan de lopende discussie tussen de regering van Aruba en Saba, legde Minister Arends uit dat deze is gebaseerd op vijf belangrijke punten:
De regering stelt het management vast.
De regering kiest een instantie om het management uit te voeren.
Voor de uitvoering van het management ontvangt de instantie subsidie van de regering.
De instantie moet financiële verantwoording afleggen aan de regering, aangezien de subsidie afkomstig is van publieke middelen.
De regering legt verantwoording af over de publieke middelen aan het parlement.

Hij gaf aan dat Saba op dit moment nog niet voldoet aan de genoemde punten 1, 2, 3 en 4, en dat de regering op haar beurt niet kan voldoen aan punt 5. De subsidiewetten vereisen een accountantsverklaring van de instantie, die transparantie waarborgt, vooral wanneer het gaat om een bedrag van ongeveer 22,5 miljoen florin. De jaarrekeningen sinds 2017 bevatten alleen een samenstellingsverklaring, en de regering heeft nog steeds geen jaarrekeningen ontvangen voor 2021 en 2022.

Nederlands immigratiekantoor bezwijkt onder druk en pleit voor fundamentele veranderingen

(NLTimes)—Het Nederlandse immigratie- en naturalisatiekantoor, IND, geeft aan dat het nauwelijks in staat is om om te gaan met de huidige werkdruk en zal pleiten voor "fundamenteel andere keuzes in het migratiebeleid." In een dinsdag gepubliceerd rapport over de stand van zaken van het kantoor waarschuwde de dienst dat het "zijn grenzen bereikt."

Niet alleen het aantal asielverzoeken neemt toe, maar ook het aantal aanvragen van kennismigranten, arbeidsmigranten en internationale studenten die in Nederland willen blijven. Bovendien wordt het beleid "steeds complexer" en verplicht de wetgeving de dienst tot verplichte interacties die in de praktijk geen enkel nut hebben.

Rhodia Maas, directeur-generaal van IND, gaf aan dat haar dienst voor een "onmogelijke tweedeling" staat. Omdat de beslissingen van de dienst een grote impact hebben, wil IND in staat zijn om "de tijd te nemen om naar het persoonlijke verhaal van aanvragers te luisteren." Tegelijkertijd staan medewerkers onder druk om verzoeken snel af te handelen.

De regering verwacht dat dit jaar meer dan 70.000 asielzoekers naar Nederland zullen komen. De capaciteit om al die verzoeken te behandelen is momenteel onvoldoende. IND moet daarom steeds vaker boetebetalingen doen omdat beslissingen te lang duren. Het is geen onwil om sneller te handelen, "maar er is te weinig capaciteit om het toenemende aantal aanvragen binnen de wettelijke termijn af te handelen," schreef Maas.

"En het is pijnlijk om te constateren dat dit voorlopig niet zal veranderen," voegde de hoogste functionaris eraan toe. Het is daarom dringend noodzakelijk om opnieuw na te denken over hoe het migratie- en immigratiebeleid "beheersbaar en haalbaar blijft."

Om te beginnen wil de dienst langdurige afspraken maken met het ministerie van Justitie en Veiligheid, dat toezicht houdt op IND. Op dit moment wordt jaarlijks bepaald hoeveel aanvragen IND moet verwerken. Dat is "veel te kort om een stabiele organisatie op te bouwen," aldus het kantoor. "Voor een solide basis moeten we minstens vijf jaar vooruit kunnen kijken."

Regels staan soms ook in de weg. Zo stellen rechters steeds hogere eisen aan de onderbouwing van afwijzingen. Bovendien zijn er volgens IND "te veel [interactie] momenten die wettelijk verplicht zijn, maar die overbodig zijn voor IND en de aanvrager."

Een ander probleem is de procedure voor gezinshereniging. Als een asielverzoek is toegekend, kunnen ouders en kinderen van iemand met een verblijfsstatus ook naar Nederland worden gehaald. Als er volwassen kinderen bij betrokken zijn, brengen zij soms hun eigen partner en kinderen mee. "De procedure voor gezinshereniging is hier niet voor bedoeld," aldus IND.

Vice-premier van Curaçao, mevrouw Ruthmilda Larmonie-Cecilia:

"Caribbean Climate Energy Conference" was belangrijk en vruchtbaar

"Ik verliet deze conferentie met veel enthousiasme en veel materiaal om hard te blijven werken aan de verandering van ons energiegebruikssysteem."

Gedurende de week van 10-12 mei 2023 was Aruba gastheer van de eerste "Caribbean Climate Energy Conference 2023 (CCEC2023)". Een vruchtbare week waarin belangrijke onderwerpen werden besproken met betrekking tot de energietransitie, klimaatadaptatie en financiering voor deze projecten. Deze conferentie had de deelname van vertegenwoordigers uit verschillende landen over de hele wereld, waar concrete besprekingen plaatsvonden.

Na de conferentie werd een interview afgenomen met mevrouw Ruthmilda Larmonie-Cecilia, de minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn van Curaçao en tevens de vice-premier. Mevrouw Larmonie-Cecilia gaf aan dat de 3 dagen van de conferentie uiterst belangrijk waren voor de kleine eilanden die langzaamaan de effecten van klimaatverandering beginnen te voelen. Volgens de functionaris kunnen de landen binnen het Koninkrijk gezamenlijk sterker worden en grote dingen bereiken ten behoeve van de gemeenschap. Ze benadrukte ook dat de klimaatsituatie steeds dichterbij de kleine landen komt en het daarom tijd is om hier op een structurele manier mee om te gaan.

"Deze 3 dagen waren belangrijk en vruchtbaar, waarin de kleine eilanden met elkaar verbonden raakten om verder te werken aan het welzijn van ons volk. Het is ook belangrijk om samen te werken, zodat we elkaar in de toekomst als Caribische eilanden kunnen ondersteunen wanneer dat nodig is. Ik verliet deze conferentie met veel enthousiasme en veel materiaal om hard te blijven werken aan de verandering van ons energiegebruikssysteem", aldus de functionaris.

Vermoedelijke schutter ingehuurd enkele uren voor moord op misdaadverslaggever De Vries

(NLTimes)—Delano G., de man die naar verluidt de kogels heeft afgevuurd die Peter R. de Vries hebben gedood, werd slechts enkele uren voor de moord op de misdaadschrijver ingehuurd in het hart van Amsterdam. Dit gebeurde nadat een andere verdachte, Konrad W., weigerde de moord uit te voeren op de ochtend van 6 juli 2021, meldt EenVandaag op basis van informatie van ingewijden.

Konrad W. werd in september 2022 gearresteerd in Polen. Het Openbaar Ministerie (OM) verdenkt hem van betrokkenheid bij de moord op De Vries. Hij zou hebben geholpen bij het regelen van de wapens, vluchtauto en smartphone die de schutter gebruikte om te communiceren met de vermeende "moordmakelaar" Krystian M.

Volgens bronnen van EenVandaag tonen recentelijk ontcijferde communicatiegegevens aan dat Konrad W. aanvankelijk de moord zou plegen. Op 5 juli 2021 regelden hij en de vluchtautobestuurder Kamil E. de wapens en vluchtauto. Verkeersgegevens tonen ook aan dat ze die maandag bij de RTL Boulevard-studio waren. Maar De Vries ging die dag niet naar de studio.

De volgende ochtend, op 6 juli 2021, stuurde Konrad W. een bericht naar moordmakelaar Krystian M. en trok zich terug uit de moord. Hij zei dat hij er de hele nacht over had nagedacht en concludeerde dat een moord "zonder enige rem een zeer riskante zaak" is. Ook wist hij niet dat het doelwit "midden in Amsterdam" zou moeten worden neergeschoten, zo stuurde hij in een sms.

Om 11:38 uur belde Krystian M. Delano G., vermoedelijk om hem in te huren voor de moord op De Vries. Want vijf minuten later stuurde Krystian M. een bericht naar Konrad W. om te zeggen dat hij iemand anders had gevonden voor de moordaanslag. W. droeg de wapens en smartphone over aan Delano G. Dat verklaart waarom het DNA van Konrad W. op het moordwapen is gevonden.

Uiteindelijk reden Delano G. en Kamil E. naar Amsterdam om de moord te plegen, waarbij Delano G. optrad als de schutter en Kamil E. als de vluchtauto-bestuurder, volgens de autoriteiten.

De Vries, de bekendste misdaadverslaggever van Nederland, werd op 6 juli 2023 rond 19:30 uur neergeschoten buiten de RTL Boulevard-studio aan de Lange Leidsedwarsstraat in Amsterdam. Hij bezweek een week later aan zijn verwondingen.

De rechtszaken tegen de verdachten zijn nog steeds gaande. De volgende zitting staat gepland op 13 juni.